

*Hästjobb sätter arbetsmiljö i fokus
Konsten att göra kontroversiell teater
Bron's filmarbetare gillar svenska villkor*

SCEN & FILM

Teaterförbundets tidning

Ljusglimten nu är medlemmarnas röster!

”NU GÄLLER DET ATT HITTA ljusglimtarna i höstmörkret”, säger jag till mig själv, när jag grubblar över vad denna text ska berätta. Att den nya regeringens budgetproposition skulle innehålla något som stärker våra yrkesgruppers möjligheter att verka och utvecklas inom sina yrken – hade jag faktiskt väntat mig. Och visst, 20 friska (?) miljoner till teater-dans-och musikallianserna är glädjande. Men sedan tar det stopp!

Den nya regeringens stora svek när det gäller besked om scenkonstspensionerna – drabbar hårt. Framför allt våra dansare och sångare vid de samhällsägda institutionerna är helt klart oerhört besvikna. Ska nu regeringen ta ifrån oss de dansarpensioner vi är utlovade och lägga på annat? Och var är utrymmet för de löneökningar arbetsgivaren talat om vid ändrade pensionsregler, ska vi tvingas göra avsteg från LAS för att få vår låga lön höjd? Vad innebär en omställningsförsäkring för sångare som idag har rätt till pension från 52 års ålder, tiden är kort att utbilda till ett nytt yrke? Ska skådespelare bara ”ge bort” de pensionsavsättningar som arbetsgivaren idag betalar för rätten att gå i pension vid 59 år?

En av dansarna i Teaterförbundets delegation för scenkonstspensionerna säger att hen gladeligen vill välta ut lådvis av sina balettskor framför regeringskansliet, som en tydlig och synlig protest!

Vad är ljusglimten här? Jo, att våra starka medlemmar först och främst är de som driver frågorna solidariskt för alla som drabbas. Möjligtvis också att vi har planerade samtal med de politiskt ansvariga. Tillsammans med SYMF uppvaktar vi riksdagens kulturutskott och träffar även ledningen på kulturdepartementet. Att samtal ska föras med de fackliga organisationerna, ska vara en självklarhet för en röd/grön regering, det borde ha skett innan besluten togs!

DENNA TID PÅ ÅRET lyser facklor vägen från premiärbiografen till efterföljande fest för Stockholm Filmfestival som 2014 firar 25-årsjubileum. Filmvisningar, seminarier och branschmöten hyllar en konstform som både ger publiken upplevelser, men också kan exporteras internationellt och ge omvärlden en bild av vårt konstnärliga skapande. Men inte heller i frågan om kommande finansiering av svensk film finns några framtidsinriktade besked

i budgetpropositionen. Man menar att det är viktigt att svensk filmproduktion ska stärkas – men ingenting om hur detta ska gå till. Ytterligare en lång och segdragen historia som skulle kunna lösas med, inte bara pengar, utan med politisk vilja.

Tre budskap från Teaterförbundet/för scen och film är: alla som tjänar pengar på film ska vara med och betala, en gemensam stödordning för all filmproduktion (dela inte upp i konstnärlig och kommersiell film) samt värna upphovsrätten. Illegal nedladdning går ut över finansieringen av framtida film.

Ljusglimtar? I filmfestivalen deltar Teaterförbundet i kortfilmspriset ”1 km film”, vi är med som sponsor med ett stipendium till en filmarbetare bakom kameran. För att stärka, men också för att visa att vi är ett förbund för alla som arbetar inom filmvärlden. Genom Filmallians Stockholm Mälardalen – finns vi med i Victorpriset. Ett pris som ska uppmärksamma den film som bäst beskriver Stockholmsregionen i bild, men också i produktion. Mycket glädjande i Stockholm är att Stockholms stad nu går in som full finansiär i Filmregionen. Här vill man äntligen satsa på film som konstform!

UNDER FILMFESTIVALEN arrangerade också Teaterförbundet ett samtal tillsammans med Dramatikerförbundet. ”Filmens ljusnande framtid är vår – vad har de för sig på kulturdepartementet?” Under hösten samlas ett 50-tal representanter för alla som gör film på kulturdepartementet, för att diskutera framtidens filmstöd. Vid en avslutande konferens i december ska gruppernas slutsatser ställas samman och utgöra grunden för regeringens fortsatta arbete med framtidens filmpolitik.

Här är det viktigt att vår röst hörs! Och medlemmarnas röster är väl det som är den stora ljusglimten just nu. När våra avdelningar och enskilda medlemmar agerar, står upp för bättre och justare villkor – då är det riktigt soligt!

ANNA CARLSON
ORDFÖRANDE

PÅ OMSLAGET: **SOFIA HELIN**
FOTO: **CAROLINA ROMARE**

Scen & film – Teaterförbundets tidning

Utkommer med åtta nummer per år och sänds utan särskild beställning kostnadsfritt till Teaterförbundets medlemmar.
Prenumerationspris: 350 kronor/år.

Ansvarig utgivare: **Jaan Kolk**. Chefredaktör: **Magdalena Boman**.

Layout: **Magdalena Boman**.

Grafisk form: **Mu ab**

Återkommande medarbetare: **Annicka Istemo, Gert Lundstedt, Kristian Pohl**.

Redaktionskommitté: **Åse Axberg, Frida Beckman,**

Mireille Bergenström, Eleonor Fahlén, Jaan Kolk, Minna Krook,

Martyna Lisowska Söderberg.

Scen & film gör fördjupande reportage och intervjuer med personer verksamma inom scen- och filmområdet. Tidningen bevakar aktuella frågor av facklig, konstnärlig, kultur- och arbetsmarknadspolitisk natur.

Postadress: Teaterförbundet, Box 127 10, 112 94 Stockholm.

e-post: magdalena@mboman.se, magdalena.boman@teaterforbundet.se

Besöksadress: Kaplansbacken 2A.

Telefon: 08-441 13 00. Fax: 08-653 95 07. Redaktion: 070-664 55 59.

Annonser: **SB-Media AB**, Alex Simonsson Tel: 08-545 160 63.

e-post: alex@sb-media.se

Tryck: **DanagårdLitho**, Ödeshög 2014.

Repro: **Cicero Tryck och media**.

ISSN 2001-5518

Scen & film är medlem i Sveriges Tidskrifter

Pdf på tidningen finns även på TFs hemsida: www.teaterforbundet.se

10

18

26

30

Innehåll nr 8-2014

4 MÅNADENS BILD

Scenograf, regissör och kostymtecknare Mathias Clason.

7 TTIP SKA INTE PÅVERKA STÖDET TILL KULTUREN

EU:s handelskommissionär Cecilia Malmström svarar nordiska kulturarbetare.

10 INTERVJU: NASIM AGHILI

Hon vill väcka revolt hos publiken.

12 QUARTEY VILL HA PLATS FÖR DET BREDA OCH DET SMALA

Francesca Quartey – ny teaterchef för Västerbottensteatern.

18 DANSKA FILMARBETARE GILLAR SVENSKA ARBETSVILLKOR

Scen & film besöker inspelningen av Bron 3.

24 STOCKHOLMS STAD VILL LÄGGA GRUND TILL EN FILMFOND

Nya Rödgröna regeringen vill göra Stockholm till filmstad.

26 VÄRDEGRUNDSPENGAR TILL SKOLFÖRESTÄLLNINGAR

30 TEORI & PRAKTIK: TROJANSK HÄST SÄTTER FOKUS PÅ ARBETSMILJÖ

En föräldrad syn på teknik härskar på teatrar.

40 GOD JUL! – TEATERFÖRBUNDETS MEDLEMMAR HOPPAS PÅ KLAPPAR

Nästa nummer kommer den 28 januari 2015

Presstopp den 19 januari

10 Nasim Aghili. Foto: Michael Melansen

18 Inspelning av Bron 3. Foto: Carolina Romare.

26 Ur föreställningen Malala. Foto: Caroline Östberg.

30 Ur föreställningen "Karl Gerhard" på Stockholms stadsteater.
På bild: Rikard Wolff och Cecilia Frode. Foto: Petra Hellberg.

Blåskäggs borg

Namn: Mathias Clason.

Ålder: 51 år.

Yrke: Regissör, kostymtecknare/scenograf, översättare, dramatiker/librettist.

Aktuell i: Regi och kostym till Bellinis Norma i Rikssalen på Stockholms Slott den 16 och 18 januari 2015.

Kulturupplevelse som inspirerar: Min största inspiration är scenografen Danilo Donatis arbete 1967–2002 i filmer av Pasolini och Fellini som Decamerone, Satyricon och Casanova. Han gjorde även 80-tals-kultfilmen "Blixt Gordon" och sist "Pinocchio".

ETT RUM – TVÅ SÅNGARE – TRE DANSARE. Bartóks titel; Blåskäggs borg – rummet har huvudrollen! Scenografens dröm?

Detta suggestiva rum föddes i tanken, blev modell, byggdes, spelades, sparades och skrotades inom loppet av en mandatperiod, fyra år. Den 24 september 2010 fick jag samtalet från operachefen, dagen efter valet – vilken lycka! I egen regi!

Den 16 september i år reades en del av kostymerna ut, dekon var utan min vetskap redan skrotad. 4 000 arbetstimmar på tipp, när andra uppsättningar får leva 40 år. Så kan det vara i operavärlden. Men vi fick 12 gig spridda från februari till april 2012 – se där en fördel med repertoar, att inte allt spelas klart på två veckor.

Mattan är printad, allt annat är gjort för hand, gjutna jättejuveler, handtryckta och förgyllda draperier, tio meter höga, oändligt måleriarbete, skulpterade friser, guldskrämar, den unika stålsoffan – som i sista stund räddades av dess stolte smed Björn. Nu står den i mitt nya hus i Skåne. Inga döda fruar kommer längre in, i Carl-Olof Bergs koreografi, inga ljusschakt tänds ett efter ett av Niklas Fischer.

Teatern föds och dör, bara odödlig i film och tv.

Men teatern repriserar sig själv! Dramaten spelar somt på femte året, föreställningar flyttas mellan olika scener och hus, helst utan scenografen. Black Box blir stora scenen – stanna hemma du! Senaste Teaterbiennalen kom bara Norrbottensteatern med en fullständig scenografi, vissa kom helt utan sin. Vad betyder bilden? Det är synd om bildtanken skrotas innan föreställningen lämnar scenen. Många älskade denna min bild, 11 gånger 9 meter.

MATHIAS CLASON

– från vision till sopstation

Folkets bio får avtal

Teaterförbundet har träffat ett kollektivavtal för Folkets bios räkning genom arbetsgivarorganisationen KFO. På så sätt får anställda på Folkets bio jämförbara villkor med andra anställda på bio-området.

KFO ÄR EN arbetsgivarorganisation, för kooperativa, idéburna företag och organisationer, som verkar för att deras medlemmar ska följa kollektivavtal. Folkets bio har ju sedan starten haft en stor kader av verksamma på ideell basis. Nu när de firar 40 år, försöker organisationen öka omsättningen och riktar in sig på att arbeta delvis på ett annat sätt.

– På kongressen i somras lyfte jag frågan. I solidaritetens tecken är det upp till varje enskild avdelning inom Folkets bio att själv få bestämma om de vill vara medlemmar i KFO. Vi är några avdelningar som redan nu gått in, med tiden blir det med största sannolikhet fler, säger Mats Gillmor, verksamhetsutvecklare på Folkets bio i Växjö och styrelseledamot i Teaterförbundets biografavdelning.

Han är en av drivkrafterna bakom avtalet och har nu med Teaterförbundets hjälp lyckats få till stånd en förändring.

– I och med 40-årsjubileet vill vi sät-

ta Arthouse-biograferna på kartan på ett tydligare sätt och vi arbetar för att vår verksamhet ska expandera. För första gången har vi börjat formulera våra mål. I den fasen ingår att vi går från ideellt anställda till mer fast anställd personal. Då blir frågan med kollektivavtal också mer relevant, fortsätter Mats Gillmor.

Han menar att det finns stor okunskap inom den ideella sektorn kring kollektivavtalets fördelar. Avtalet kommer att omfatta både arbetstagare och ideell personal. Och även om ideell personal inte får lön, så gäller vissa lagar och regler ändå.

– MBL är en fråga som ofta glöms bort i ideella organisationer, men utgör ändå en central del i arbetet. Avtalet tydliggör också vilka försäkringar och pensioner som arbetsgivaren ska teckna, säger Mats Gillmor.

Avtalet gäller till 31 juni 2016 och omfattar i första hand ett 40-tal personer.

MAGDALENA BOMAN

BAROMETERN

Är det viktigt att en teaterchef själv arbetat konstnärligt?

"Ja, den ska var bra på att driva konstnärliga frågor"

Jenny André, ljuddesigner:

– Ja, det tycker jag nog. I andra branscher, där hela verksamhetens drift i grunden är baserad på finansiell vinst behöver kanske inte chefen vara så insatt i produkten. Inom kultursektorn och särskilt sådan verksamhet som grundar sig på skattemedel har verksamheten en annan målsättning. En teaterchef ska inte bara se till att sälja biljetter utan har ett ansvar i och med att teater är ett starkt kommunikationsmedel. Konst spelar en viktig funktion i samhället både genom bildning och att spegla samtiden. En bra teaterchef måste vara skicklig i att driva konstnärliga frågor och inte bara se till budgeten. En vd ser jag därför som en stödfunktion till den konstnärliga chefen.

"Ja, kärleken till konsten är det viktigaste för en teaterchef"

Anna Wallander, skådespelare:

– Ja, det tycker jag. Men det måste inte vara specifikt teaterkonst. Men de ska känna till konstnärliga processer. Kärleken till teatern är det viktigaste. Stor portion självdistans, kunskap, humor och mod. Ett genuint intresse av att föra dialog. Gärna en tydlig och öppen agenda för vad hen vill med teatern. En delad ansvarsfördelning mellan teaterchef och vd kan också vara bra.

"Ja, kärleken till konsten är det viktigaste för en teaterchef"

Stefan Moberg, regissör:

– Ja. Det är självklart. En chefs viktigaste egenskap är att vara tydlig mot sina medarbetare, och man kan inte vara tydlig med sina önskningar om man inte själv förstår deras arbete. Ledarskap enligt exempelvis Lean-principen och New public management, som bygger på näringslivets förutsättningar har visat sig fungera uselt i organisationer som har fokus på människor eller konstnärlighet.

Fråga i förra numret:

Har du förtroende för den nya kulturministern?

Nej 100 %

Vad tycker du?
Är det viktigt att en teaterchef själv arbetat konstnärligt?

Svara **Ja** eller **Nej** på:
www.teaterforbundet.se

"Kulturen ska hållas utanför frihandel"

EUs handelskommissionär Cecilia Malmström bemöter de nordiska kulturarbetarna.

I ETT ÖPPET BREV till EUs handelskommissionär Cecilia Malmström har 90 000 nordiska kulturutövare krävt att kulturen hålls utanför förhandlingarna om TTIP, det framtida frihandelsavtalet mellan Europa och USA. Nu bemöter Cecilia Malmström deras farhågor i scen & film:

"Den audiovisuella sektorn kommer även framöver att hållas helt och hållet borta från förhandlingarna om TTIP. Det finns ett tydligt undantag i det mandat som alla EU-medlemsländer har gett till EU-kommissionen, som säger att den audiovisuella sektorn inte ska omfattas. Det gör att EU varken kan, vill eller kommer förhandla om dessa frågor", skriver EUs nytillträdde handelskommissionär Cecilia Malmström i ett mejl till scen & film.

Det var i slutet av oktober som de nordiska konstnärsråden adresserade ett öppet brev till kommissionären med rubriken "Sälj inte ut kultur- och mediepolitiken i TTIP, Cecilia!".

När riktlinjerna från EUs ministerråd offentliggjordes tidigare i höstas framgick det att det omdiskuterade så kallade kulturella undantaget kvarstår.

Men svenska konstnärers samarbetsorgan Klys, liksom dess nordiska systerorganisationer, ville se en mer kraftfull markering direkt från den frihandelsvänliga EU-kommissionären. I brevet kräver de bland annat att målsättningarna och skyldigheterna i UNESCOs konvention till skydd för kulturell mångfald (som EU men inte USA undertecknat) måste respekteras fullt ut i TTIP-förhandlingarna.

Cecilia Malmström skriver i sin kommentar till kulturarbetar-

nas brev att "TTIP kommer inte heller på något sätt att påverka EU-ländernas möjligheter att ge stöd till kultursektorn, vare sig det gäller teaterverksamhet, festivaler, publicistisk verksamhet eller annat. EU har sedan många år regler för hur statsstöd får se ut i stort, men de reglerna påverkas inte av ett handelsavtal."

På Klys välkomnar verksamhetsledaren Ulrica Källén Löreljus EU-kommissionärens tydliga besked och tillägger:

– Vi räknar med att dessa utfästelser också tydligt skrivs in i själva TTIP-avtalet med en uttrycklig hänvisning till Unescos konvention till skydd för kulturell mångfald. Vidare hoppas vi att Malmströms utfästelser håller hela vägen och att det inte sker eftergifter i avtalsförhandlingarna i sista stund, till exempel när det gäller digital mediedistribution.

LISA BODA

TTIP står för Transatlantic Trade and Investment Partnership.

- Förhandlingarna mellan EU och USA syftar till att hitta ramar för världens största regionala frihandelsområde.
- Det kulturella undantaget infördes efter starka protester mot att EU-kommissionen i fjol öppnade upp för att låta audiovisuella tjänster ingå i TTIP-förhandlingarna. Europaparlamentet röstade med bred majoritet emot förslaget.
- De nordiska konstnärsrådens kravbrev finns att läsa på Klys hemsida, klys.se

Fortsatt passiv kulturpolitik väntar

Tjugo miljoner kronor till Scenkonstallianserna, en obetydlig uppräknig av anslagen till den regionala och lokala scenkonsten. Och inget om filmpolitik. Inga större ljusglimtar i regeringens kulturbudget.

252 MILJONER KRONOR mer i Kulturbudget 2015 kan låta som mycket, men det är en försvinnande liten del som tillfaller scenkonst- och filmområdet. Krasst räknat inte mycket mer än de 20 miljoner kronor som scenkonstallianserna får dela på. Jaan Kolk har svårt att dölja en viss besvikelse.

– Det är förstås oerhört glädjande att scenkonstallianserna får mer. Samtidigt fortsätter urholkningen av anslagen. För den fria scenkonsten och de regionala och lokala institutionerna står det helt stilla under Samverkansmodellen, medan de nationella institutionerna får en liten uppräknig på 0,5 procent att dela på.

Att Lena Adelsohn Liljeroths hjärtebarn, Skapande skola, får 25 miljoner mer i budget menar han har liten effekt på scenkonsten som snarare ser hur inköpen av professionella föreställningar

har sjunkit sedan verksamheten infördes.

– Skapande skola har ju inte visat sig vara den kraft på scenområdet och för filmen som man hade hoppats på. Den blir ett bidrag till skolornas budgetar istället för tvärtom. Jag är också lite oroad över att den pedagogiska nyttan poängteras än mer i den nya budgeten.

Även på filmområdet ser det fortsatt mörkt ut. Inte minst kvarstår det kritiserade filmavtalet. Åtminstone ett år till.

Vad gör Teaterförbundet för att offensivt bemöta denna icke-politik för filmen?

– Det är nödvändigt att verkligen få igång ett alternativ till filmavtalet. Det nuvarande bygger ju på att film enbart ses på bio. Från den förra regeringens sida fanns det en stark ovilja att ta tag i frågan och i denna första budget med nya regeringen märks det inga innovationer på det

området heller, så vid sidan av arbetet med scenkonstområdet arbetar vi för att få en framtidsinriktad filmpolitik med ett tydligt konstnärligt fokus – och där alla som tjänar pengar på film är med och betalar.

Hur vill du sammanfatta den nuvarande situationen för scenkonsten och filmen?

– Att de problem som vi definierade inför förra valet kvarstår. Vi ser med en viss oro på att vi kan få en fortsatt passiv kulturpolitik. Nu skjuts de avgörande politiska besluten fram till 2016. Sedan vill man inom scenkonsten finansiera framtida reformer genom att använda de anställdas pensionspengar. Men det duger inte att de anställda på institutionerna ska betala för de satsningar som regering och riksdag vill göra för scenkonsten. För detta måste avsättas friska pengar.

YVLA LAGERCRANTZ SPINDLER

Kulturstöd i Stockholm kan omprövas

Nyligen slopade de kulturbonusen. Nu gör kulturförvaltningen i Stockholms stad en genomlysning av det kritiserade kulturstödet genom att initiera mer verksamhet i förorterna och satsa på filmen.

MÅNGA KRITISKA RÖSTER höjdes när den så kallade kulturbonusen, det extrabidrag som premierade utsålda hus, infördes under Madeleine Sjöstedts tid som kultur- och fastighetsborgarråd i Stockholms stad. Nu slopas den. Roger Mogert (S), nytt kulturborgarråd i Stockholms stad, menar att det är både ett principiellt och praktiskt beslut.

– Vi har länge varit kritiska till bonusen därför att den riskerar att styra mot verksamheter som innebär säkra kort och ökade kommersiella inslag. Syftet att ha en kommunal kulturpolitik är ju att kunna möjliggöra för det fria kulturlivet att vara ett alternativ. Sedan har den inte heller lett till några positiva effekter.

En annan nyordning som debatterades hett under det borgerliga styret var det nya kulturstödet som har slagit hårt mot de etablerade frigrupperna. Enligt Mogert

kommer man nu att se över det med målet att vara klara våren 2015.

– Vi har sagt att vi ska göra en genomlysning så fort som möjligt. Vi kommer inte avveckla det, men det kommer ske vissa förändringar. Vi vill ju ha ett kulturstöd som både ger en långsiktighet och översiktlighet.

Sophia Artin, konstnärlig ledare för Teater Galeasen, är en av dem som har varit mest kritisk till det nya kulturstödet. Hon hoppas nu på en revision.

– Jag hoppas att Roger Mogert tar på allvar att det nya stödsystemet inte har fungerat, utan måste revideras så att det anpassas till olika typer av verksamhet. Nu har man sytt ihop en mall där alla ska klämmas in i en form.

Staden vill också satsa mer på kulturen utanför tullarna, och har gett Kulturhuset Stadsteatern uppdraget att bredda scenen

Skärholmen till att vara ett kulturhus för flera verksamheter.

Inom filmområdet tar man över biografen i Kulturhuset Stadsteatern, men den stora satsningen är att återgå som medlem i Stockholm Mälardalens Filmpool som Stockholms stad var en av initiativtagarna till.

– Under det borgerliga styret valde man att lämna den posten, men nu går vi in fullt ut och ska bidra till att bygga upp en filmfond där målet är att vi ska vara på samma nivå som Film i Väst utan att konkurrera med dem, säger Roger Mogert.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

Mer om Stockholms stads filmsatsning på sid 24 i denna tidning.

HALLÅ DÄR...

TF driver på ett normkreativt arbete

Hallå där Inga Onn, som delar ordförandeskapet med Måns Clausen, för den nya normkritiska arbetsgruppen inom Teaterförbundet. Vad ska ni göra?

– Vi har ett stort och jätteviktigt arbete framför oss. På Teaterförbundets riksstämma i somras beslöts att tillsätta en grupp som arbetar med frågor om exempelvis jämställdhet och mångfald på ett nytt sätt. Men jag föredrar att benämna det vi gör som normkreativt i stället för normkritiskt.

Hur menar du då?

– Normkreativt är en formulering som bättre beskriver det vi jobbar för. Syftet är att öppna för nya möjligheter, tänja på regler och förutfattade meningar så att vi i branschen ska kunna verka på ett friare, vidare och mer kreativt sätt. Det är en rätt-

visefråga att alla ges samma möjligheter. För att ta en liknelse; för mig är det normkreativa arbetet ett sätt att så småningom kunna utöka sortimentet av godis i godishyllan.

Hur tänker du kring begreppet normer?

– När jag gick på Teaterhögskolan för knappt 20 år sedan drevs jag av tankar kring normer hur kvinnor och män agerar på scenen. Det har jag jobbat vidare på sedan dess. I dag tycker jag att det arbetet har kommit en bit inom teatern. Teaterförbundet har gjort fantastiskt mycket och jämställdhet har verkligen genomsyrat förbundets arbete under lång tid. Det är fortfarande viktigt men det dags att ta frågan om lika rättigheter vidare. Nu funderar jag också mycket över etnicitet och klassbakgrund i filmvärlden, exempelvis vem får göra film, vilka människor och vilken verklighet som skildras. Normkre-

ativitet kan även handla om att ifrågasätta lönesättning och olika anställningsförmåner. Varför ska bara regissören ha boende och hemresor betalda under en turné medan de andra i uppsättningen måste betala själva?

Hur kommer den här normkreativa gruppen gå till väga rent praktiskt?

– Vi ska börja med att tillsätta ett råd och söka upp människor inom scen och film som överraskar och tänker i nya inspirerande banor. Vi kommer snart att annonsera efter människor som vill ingå i rådet och som vill utmana normer på olika sätt. På sikt kommer vi att ha workshops, föreläsningar och temadagar om normkreativitet i hela landet. Målet är att vi ska prata mindre och göra mer.

GERTRUD DAHLBERG

TF uppvaktar om pensionen

Pensionsfrågan tar oväntad vändning.

Rödgröna regeringen tar över Alliansens pensionspolitik.

Men pratar inte ens med facket.

NÄR DEN BORGERLIGA regeringen för-lorade valet hade man formellt inte fattat beslut om att från årsskiftet avveckla den gamla förordningen (Pisa) för scenkonst-pensionerna. En tidsram Teaterförbundet ser som orealistisk för att med motparten Svensk Scenkonst hinna förhandla fram ett fungerande modernt pensionssystem.

Med en socialdemokratiskt ledd regering på plats togs det närmast för givet att avvecklingen skulle skjutas upp. Vilket socialdemokraternas kulturpolitiska talesperson Gunilla Carlsson just uttryckt i en intervju med Scen & Film efter valet. Men så blev det alltså inte.

Regeringen har istället fattat beslut om att gå vidare med Alliansens politik. Därmed finns risk för att det vid årsskiftet inte finns något avtal. Vinnare på det skulle bli

arbetsgivarna som slipper betala pensioner i det gamla systemet, som ju avvecklas, och inte heller i det nya, som inte är på plats.

Anmärkningsvärt med regeringens agerande är att den inte ens kontaktade den fackliga parten inför beslutet.

Först i slutet av november (efter tidningens pressläggning) får förbundet möjlighet att träffa den politiska ledningen.

– Det är en oerhörd nonchalans mot de anställda och deras fackliga representanter, säger Teaterförbundets direktör Jaan Kolk.

Han tillägger:

– Det är märkligt att man går vidare med en politik som använder de anställdas anställningsvillkor för att finansiera andra satsningar inom scenkonsten.

Hur agerar förbundet nu?

– Vi måste agera utifrån de beslut som är fattade. Vi vill också modernisera det nuvarande pensionssystemet. Men vi vill göra det med generösa omställningsersättningar, höjda pensionsavsättningar och höjda löner särskilt för dansare.

Vad hoppas ni åstadkomma med ert besök hos det kulturpolitiska utskottet?

– Att utskottet återvisar pensionsfrågan till regeringen för fortsatt beredning.

GERT LUNDSTEDT

Följ utvecklingen i frågan på Teaterförbundets hemsida: www.teaterforbundet.se

Helsingborg Arena och Scen AB väcker oro

I augusti tillträdde Helsingborgs stadsteaters vd och teaterchef Max

Granström som vd för det nya jättebolaget Helsingborg Arena och Scen AB.

Han blir därmed Helsingborgs största kulturmakthavare.

REDAN I VÅRAS beslutade Helsingborgs kommunfullmäktige att slå ihop åtta verksamheter till en: Helsingborg Arena, Sofiero, Helsingborgs stadsteater, Helsingborgs konserthus och symfoniorkester, Olympia, Grytan och evenemangsenheten. Från årsskiftet 2015 blir det verklighet och nya vd:n Max Granström är entusiastisk.

– Egentligen är det för tidigt att uttala sig eftersom den nya organisationen inte har trätt i kraft ännu, men min bedömning är att samgåendet kommer att göra det möjligt att skapa starka strukturer – resursmässigt och organisatoriskt – kring kärnverksamheten. Jag tror bland annat att funktioner som ekonomi, HR, marknadsföring och projekt management kommer att stärkas av samgåendet, vilket gör att verksamheterna kan fokusera än mer på innehållet.

Vad kan du säga till teaterns anställda som ändå känner oro?

– Att den nya organisationen snarare kommer att stärka den konstnärliga pro-

cessen och att det inte blir något sparbe-tning i den mån vi kan skapa en bra organi-sation, det är ambitionen.

Ylva Skoglund, Teaterförbundets ord-förande, avd 8, och inspicient på Helsing-borgs stadsteater, tycker att det är svårt att ta ställning till den nya organisationen innan hon vet vad det är teatern förhand-lar om.

– Det enda vi fått veta är att allt ska fortsätta att vara som vanligt, men det be-ror förstås på var styrningen och ekono-min kommer att ligga, i benen eller i över-byggnaden, och hur mycket autonomi det blir i de olika verksamheterna.

Hon och kollegerna oroas över var de olika arbetsuppgifterna på teatern kom-mer att hamna och se ut.

– Vad händer med alla tjänster när flera verksamheter blir en? Och vem kommer att bestämma på teatern? Blir det vd:n i överbyggnaden eller på teatern? Persona-len har ombetts svara på om de vill föl-ja med in i den nya organisationen, men det är förstås svårt när vi inte vet hur den

kommer att se ut. En viss trygghet kan hon ändå känna i att det är stadsteaterns Max Granström som blir vd.

– Han har ändå ett intresse för konst. Men vad händer om han slutar?

YLVA LAGERKRANTZ SPINDLER

Liknande sammanslagningar vittnar om att dessa snarare kan stjälpa än hjälpa kulturen.

Scenkonstbolaget i Sundsvall är en fusi-on där den tänkta samordningsvinsten ännu har uteblivit. Istället ser anställda i dag en organisation som kräver mer administra-tion: pengar som tas från den konstnärliga verksamheten, vilket i sin tur leder till färre produktioner.

Till årsskiftet var det tänkt att Symfonior-kestern, Östgötateatern och Östgötamusiken ska bilda ett gemensamt regionalt bolag som ägs av Norrköpings och Linköpings kommuner samt landstinget. Men ännu har inget beslut fattats. Bland annat ställer sig Folkpartiet negativt till förslaget.

Nasims aktiverande scenkonst skapar tumult

Hon kallar sina uppsättningar för aktiverande scenkonst och motsäger sig stämplor som plakatteatermakare. Nasim Aghili gör helt enkelt scenkonst. I höst har det stormat rejält kring hennes uppsättning av "Marken brinner" på Ung scen öst.

HON ÄR LITE SEN. Har inte hunnit lära sig pendeltågets tidtabell efter att nyligen ha flyttat till ett konstnärskollektiv i trakterna utanför Stockholm där hon "bor i ett torp vid en åker".

– Det känns väldigt politiskt att bo här därför att livsstilen går så emot arbetslinjen och effektivitet. Här handlar det mer om hållbarhet och att ta det långsamt.

I kontrast står turbulensen kring hennes uppsättning "Marken brinner" på Ung scen öst i Linköping. Just när vi har satt oss så ringer P4 Östergötland. Det gäller teaterns beslut att ställa in säsongens resterande spelningar. Orsaken är den omskrivna rasism som uppsättningen har utsatts för.

– Det är märkligt när en pjäs som ska handla om strukturell rasism utsätts för detsamma, konstaterar Nasim Aghili sakligt när vi ses.

Till sin form är "Marken brinner" en både poetisk och politisk uppsättning med utgångspunkt i upploppen som ägde rum i Husby 2013, och på andra ställen i Europa. Manus har hon skrivit tillsammans med poesikollektivet Revolution Poetry, bland annat med intentionen att diskutera polisivåld ur en annan synvinkel än medias. Att just gestalta polisens makt ur ett kritiskt perspektiv var också det som triggade både elever och lärare. Det har Nasim Aghili förstått i efterhand.

– Jag har många gånger fått frågan varför inte polisen framställs som positiv. Men sedan när började vi eftersträva en neutral teater? Vi gör ju varken public service eller journalistik, utan konst! Den centrala tematiken är hur vi ser på protest. Vi säger exempelvis inte kravaller eller upplopp, utan uppror i pjäsen.

Följden av publikaggressiviteten blev en rad kompromisser. För många, enligt Nasim Aghili. Bland annat tog hon bort de ursprungliga lösskäggen.

– Det var obehagligt att se hur publiken behandlade skådespelarna som terrorister. Min analys är att vi som icke-vita kroppar inte har rätt att gå in och kritisera det som är vitt och säga att Sverige är ett rasistiskt land. Och i teatersalongen manifesteras det som vi kritiserar, vilket är otroligt farligt.

Samtidigt har inte ensemblen känt att de har fått stöd av facket på en riksnivå.

– Jag menar att där finns en kompetensbrist i frågor som rör rasism och som gör att en som medlem inte omedelbart tänker på att kontakta dem i arbetsmiljöfrågor som kretsar kring det.

Men "Marken brinner" är inte en unik Aghiliuppsättning utan

snarare en signifikant. Ofta rör de sig i gränslandet av aktivism. Som senast i hyllade antinationalistiska kabarén "Europa Europa". Att jobba med scenkonst och exempelvis inte politik eller grävande journalistik är ett ställningstagande från Nasims sida.

– Jag jobbar med konst för att jag vill jobba samhällsförändrande, men på ett sätt som tillåter ett språk som kan vara fördjupande och som kan jobba på andra nivåer än den realpolitiska. Konst som kan diskutera människan som helhet.

Hur mycket ansvar tycker du att skolan respektive teatern har när eleverna bjuds in till interaktiv teater och vad vill du väcka för känslor med "Marken brinner"?

– Jag vill inte säga vad de ska känna, men jag tänker att de ska gå därifrån med en känsla av revolt i kroppen. Det gör de kanske också. Men jag vill inte upplysa eller uppfostra någon därför att jag känner mig inte mer upplyst än andra, utan ser min publik som allierad – en förlängning av mig själv.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

Född: 1980.

Bor: På landet utanför Stockholm.

Utbildning i urval: Skrivit en kandidatuppsats i Teatervetenskap om presentation kontra representation i performance med Teater Lilith som forskningsprojekt.

Uppsättningar i urval: "Eesvensson, Eesvensson" (2013), "Here/Här" (2012), "Europa Europa" (2014), "Marken brinner" (2014).

Inspireras av: Bildkonsten, den feministiska performancerörelsen i USA på 1960-70-talet, den postkoloniala teorin och den queera estetiken.

Jobbar just nu: Med en uppsättning för Ögonblicksteatern i Umeå som är en del av projektet "Queering Sápmi" en performanceföreställning som behandlar Sveriges koloniala historia och hur det är att vara minoritet i minoriteten. Premiär sommaren 2015.

Övrigt: Startade Konstgruppen Ful 2008, suttit i Kulturrådets referensgrupp för den fria scenkonsten, har ingått i Teaterunionens biennialjury och är skribent.

Efter att denna artikel skrevs har både polis, elever och skolpersonal i Linköping gått ut med offentlig kritik mot föreställningen och gett sitt perspektiv på uppsättningen "Marken brinner".

Fransesca Quartey går på offensiven

Hon beskriver sig som sprinter i ett maratonlopp.

Skådespelaren och regissören Fransesca Quartey trivs med sin nya roll som chef för Västerbottensteatern i Skellefteå.

– Jag är verkligen på den plats jag vill vara, säger hon.

Stefan Dahlqvist

2017 ELLER 2018 ÄR DET NYA BUDET från kommunen. Alternativa vägdragningar måste utredas, centrum planeras om och busstorget; platsen som utsetts för det framtida kulturhuset och Västerbottensteatern, ses över. Skellefteåbornas nej till en ny centrumbro i vårens folkomröstning förpassade kulturhuset till malpåsen – igen.

Trångbodda Västerbottensteatern har varit med förr: Ett kulturhus har diskuterats från och till under snart tio års tid. Kommer Skellefteå verkligen att få sitt kulturhus? Västerbottensteaterns chef, skådespelaren och regissören Fransesca Quartey är optimistiskt hoppfull.

– Absolut! Vi jobbar stenhårt för att det ska bli verklighet. Allt handlar om vilja, säger Fransesca Quartey som tog över chefskapet 2013 när Med Reventberg gick i pension efter åtta år på Västerbottensteatern.

Och visst behöver Västerbottensteatern sitt kulturhus. Korridorerna är smala och foajén ett litet kapprum i källarplan – utan fönster. Länsstyrelsens gamla lokaler på Nordanåområdet strax utanför stadskärnan har aldrig fungerat speciellt bra som teater. För Fransesca Quartey är det just arbetet med stora, komplexa projekt som Skellefteås framtida kulturhus som sporrar och en-

gagerar i rollen som teaterchef. I hennes arbetsrum ligger travar med utredningar, rapporter och måldokument.

– Hur ska vi göra Skellefteå till en mer attraktiv stad att leva i? Hur utvecklar vi till exempel området runt älven? Hur blir vi Europas ledande berättarteater? Jag tycker sådana här processer är jättespännande, förklarar hon.

Hon är ingen förvaltare, säger hon själv. Vill inte heller vara. Gillar utmaningar och siktar hellre högt än inte alls. Ju svårare, desto bättre?

– Nej, det tycker jag inte. Men det är som när personalen är orolig över att massmedia inte längre kommer och bevakar teatern på samma sätt som förut. Då tänker jag: Vad kan vi själva göra för att få ut information? Vi kan inte vänta på att andra ska lösa våra problem, vi måste försöka ta tag i dem själva. Vi måste till exempel sluta prata om NÄR vi får ett kulturhus, vi måste börja göra saker nu så vi vet vad vi vill med teatern när det väl är dags för en flytt.

FRANSESICA HAR ARBETAT som skådespelare och regissör i drygt två decennier, bland annat tillsammans med Göran Stangertz på Helsingborgs stadsteater. Det fyra år långa förordnandet

Bild ur Västerbottens-
teaterns föreställning
"Sara, Sara, Sara",
en nyskriven pjäs
om Sara Lidman av
America Vera-Zavala.

"På Västerbottensteatern ska det finnas plats för det smala, spetsspecifika men också det breda, folkliga. Vårens vandringsdrama SENSE ligger någonstans i mitten. För första gången på många år är stora delar av teatern en del av föreställningen med långa svarta tunnlar som guidar publiken genom en handfull scener runt om i huset".

Francesca Quartey

Stefan Dahlqvist

– Just nu står ju det här med kulturhuset och stampar men Francesca gör sitt bästa och det märks. Hon är väldigt drivande, säger klubbordförande Jonas Åberg.

på Västerbottensteatern är hennes första jobb som teaterchef.

– Jag går till jobbet glad varje dag! Jag har verkligen ingen längtan tillbaka till att regissera eller stå på scen. Vi har så bra, goda samtal här som ger mig så otroligt mycket. Som skådis handlar så mycket om dig själv medan du som regissör ska försöka pussla ihop en mängd olika delar till något som fungerar. En teaterchef däremot, måste se verksamheten ur ett helikopterperspektiv, det gillar jag.

HON ÄR FULL AV BEUNDRAN inför chefer som Norrbottensteaterns Karin Enberg eller Anna Takanen på Göteborgs stadsteater som lyckats med konststycket att kombinera chefskapet med att regissera och skådespela. För henne är det inget alternativ – även om hon nu faktiskt ska regissera kaféföreställningen "Julmys".

– Visst finns det roller jag skulle vilja göra eller pjäser som skulle vara roliga att regissera men inte nu. Jag är på den plats jag vill vara. Kanske gör jag någon berättarföreställning framöver, vi får se, säger Francesca.

På Västerbottensteatern finns inte heller någon tradition av att chefen kombinerar sitt ledarskap med att stå på scen eller regis-

sera, berättar scenmästaren Jonas Åberg som är klubbordförande för Teaterförbundet på teatern.

– Vi vill ha en chef som är chef och leder verksamheten framåt, inte någon som håller på med en massa annat. Det var också ett av de krav vi hade under rekryteringen av en ny VD efter Med, berättar han.

Jonas Åberg gillar Francescas engagemang och energi. Den smittar. Dessutom lägger hon mycket krut på många av de frågor personalen tycker är viktiga, som att öka publiktillströmningen och jobba för ett nytt kulturhus. Det uppskattas, säger han.

– Just nu står ju det här med kulturhuset och stampar men hon gör sitt bästa och det märks. Hon är väldigt drivande. Det är alltid fart och fläkt runt Francesca. Hon är en offensiv chef som faktiskt vill och vågar förändra saker, säger han.

ÅR 2005 VAR FRANCESCA en av tolv som valdes ut till Teaterförbundets och Svensk Scenkonsts gemensamma ledarskapsutbildning. Ambitionen var fler kvinnliga chefer inom svensk scenkonst. En lyckad satsning. I dag har alla tolv deltagare, eller har haft, chefsjobb.

Stefan Dahlqvist

Fransescas kurskamrat Kajsa Giertz chefar till exempel över Teater Västmanland.

– Jag är övertygad om att den här utbildningen har varit helt avgörande för att vi har så många fler kvinnliga teaterchefer i dag. För mig var utbildningen otroligt viktig. Inte minst lärde jag mig att inte försöka vara någon annan chef än den jag är. Jag kan bara vara en bra chef på mitt sätt.

DET HAR VARIT ETT stressigt första år. Fransesca beskriver sig själv som en sprinter i ett maratonlopp.

– Jag tror jag har varit och hälsat på hos varenda Rotaryförening som finns! Och det är så det ska vara, folk måste få veta vem jag är och vad jag vill. Jag försökte verkligen hinna med allt men till slut kände jag bara att det här orkar jag inte. Det var som om någon drog ur kontakten. Här har min ledningsgrupp varit otroligt viktig och hjälpt mig att prioritera bättre. Vi har ett öppet samtal och skämtar mycket, berättar hon.

På Västerbottensteatern ska det finnas plats för det smala, spetspecifika men också det breda, folkliga, tycker Fransesca. Hon exemplifierar med en teater som har både breda och smala

dörrar. Någonting mittemellan är vårens vandringsdrama SENSE. För första gången på många år är stora delar av teatern en del av föreställningen med långa svarta tunnlar som guidar publiken genom en handfull scener runt om i huset. Föreställningen är baserad på journalisten och författaren Åke Lundgrens bok "Den långa lappflickan" om Katarina Larsdotter från Malå som åkte runt i Europa och visade upp sin storhet och samiskhet.

– Det finns så otroligt många berättelser som går att berätta med Skellefteå och Västerbotten som utgångspunkt. En länsteater kan vara nära sin publik på så många olika sätt. Jag vägrar att ta en rätlinjig linjal och säga att det här är vår publik, säger Fransesca.

Fransesca lovordar sin nya hemstad. Hon trivs och vill bli kvar. Alla har varit trevliga och öppna. Välkomnande. Fransesca är numera också ett stort fan av stans stolthet, ishockeylaget Skellefteå AIK. Förhoppningen är att Västerbottensteatern ska kunna bli lika älskat och uppskattat som just Skellefteå AIK.

– Det måste vara möjligt att ha flera kärlekar. Inget säger att skellefteborna inte kan älska både sin teater och sitt hockeylag.

Hoppfull debatt på Stockholms filmfest

*Filmens ljusnande framtid är faktiskt vår!
Så sammanfattade Teaterförbundets ordförande
Anna Carlson en inspirerande filmpolitisk debatt
under Stockholms filmfestival.*

Magdalena Boman

Antonia Pyk, Susin Lindblom och Christina Olofsson.

BYGG ETT FUNDAMENT åt filmkonsten och återinför ett kvalitetsbegrepp i filmpolitiken som är tillräckligt brett för att omfatta filmens alla uttrycksformer och låt filmkreatörerna återfå makt i det filmpolitiska samtalet. Så skulle det möjligen gå att sammanfatta essensen ur samtalet på filmfestivalen, formulerat av de inbjudna gästerna – Dramatikerförbundets förbundsordförande Susin Lindblom, Göran du Rees, filmare och tidigare professor vid Filmhögskolan i Göteborg, Antonia Pyk, dramatiker och filmregissören Jörgen Bergmark.

Samtalet modererades av filmregissören Christina Olofsson och idén med debatten var att försöka spegla de diskussioner ledda av kulturdepartementet som nu pågår mellan branschens alla parter inför förhandlingar av ett nytt filmavtal och inom ramen för en ny filmpolitik. Debatten på Berns cirklade kring det ur filmavtalet utsuddade kvalitetsbegreppet och den maktförskjutning som skett inom filmbranschen mot producenter och distributörer.

Göran du Rées och Jörgen Bergmark. – Begreppen makt och kvalitet borde genomsyra

den befintliga diskussionen om filmpolitiken och reformering av det befintliga avtalet, menar regissören Jörgen Bergmark. Det handlar om utifrån vilka kriterier besluten tas, och vem som ska betala för den svenska filmpolitiken. Liksom hur pengarna ska fördelas och vem som ska styra över dem.

Både i Norge och i Danmark finns numera fylligare formuleringar kring kvalitetsbegreppet än det som existerar på filmens område i Sverige, menade Antonia Pyk och refererade till de pågående samtalen via kulturdepartementet.

NÄR DET SENASTE filmavtalet slöts väckte formuleringar om att det konstnärliga ansvaret ska ligga hos producenten stor irritation hos filmskaparna.

Göran du Rées påpekade att under de 50 år som vårt svenska filmavtal funnits så har samtidigt världshistoriens största paradigmskifte skett inom bildens område.

– Vi måste formulera våra tankar runt ett kvalitetsbegrepp. Men det kan inte bara handla om traditionell biofilm. Utan vara kopplat till ett annat begrepp, nämligen konstabegreppet, sa Göran du Rees som gett sig i kast med att formulera ett slags filmmanifest.

Det grekiska ordet konst får, när det

översätts till svenska, betydelsen kunskande och teknik, där finns ett fundament att bygga på, menar Göran du Rées. Filmkonsten ska bedömas utifrån kunskande och teknik oavsett genre.

– Det vi kan slåss för är: jag läser nu ur mitt manifest; att staten ska garantera att svensk film, i kraft av sin mångfald, blir en angelägenhet för alla som lever i Sverige idag. Mångfald i det här fallet är genus, etnicitet, klass, alla åldrar och att alla filmgenrer ska garanteras.

– Det innebär att en filmklubb måste införas liknande den som finns i Danmark, Polen och Frankrike, fortsatte han och överöstes av applåder från publiken.

Susin Lindblom påpekade att branschen, inför diskussionerna om en eventuell filmklubb, måste tänka på nät-neutraliteten i den digitala filmvärlden. Det kan inte vara så att bara den distributör som har råd med den snabbaste uppkopplingen kan nå ut till konsumenterna – det är en demokratifråga: om film ska betalas av alla, så ska den också kunna riktas till alla.

– Det känns trots allt hoppfullt att vi kreatörer är med och diskuterar dessa frågor. Det här är ju saker vi saknar idag och som vi nu kanske kan förändra, sa moderator Christina Olofsson.

MAGDALENA BOMAN

FÖR ALLA SOM INTE KOMMER HEM TILL JUL.

Vi arbetar året om för människor som inte har ett hem eller en jul att åka till. SMS:a "HEM MÅNAD" till 72 980 så skänker du 50 kr per månad.

**STOCKHOLMS
STADSMISSION**

BOULEVARDTEATERNS TEATERSKOLA

Utbildningar våren 2015

Skådespelarutbildning
en termin eller 1 år, halvtid.
Kursstart 19 jan. Sök senast 5 dec.

Förberedande regiutbildning
1 år på halvtid. Kursstart 9 feb.
Sök senast 6 jan.

WWW.TEATERSKOLAN.NU

Länsteatrar efterfrågar långsiktighet

Regeringens kulturbudget innebär i praktiken en rejäl nedskärning skriver landets 19 länsteatrar i ett gemensamt uttalande från Länsteatrarna i Sveriges höstmöte i Skellefteå.

För 2015 är uppräknings till kultur-samverkansmodellen bara 0,5 procent, vilket inte täcker pris- och löneökningar.

Dessutom försvinner en tillfällig utökning från Kulturrådet av utvecklingsbidragen på 25 miljoner kronor. Vidare konstateras att stora resurser går till storstäderna i reformer regeringen prioriterar. Uttalandet avslutas "Länsteatrarna i Sverige vill därför föra fram frågan om regeringen har för avsikt att göra en medveten, långsiktig och kraftfull satsning så att de kulturpolitiska målen kan nå alla invånare i Sverige?".

Göteborg fortsätter sin satsning på film

Göteborgs stad fortsätter att öka sin satsning på film. Nyligen fördelade Staden 1,7 miljoner till 15 filmprojekt i ett nytt projektstöd. Inte minst satsas på dokumentärfilmen som utgör mer än hälften av projekten. Göteborgs stads ökade filmsatsning består vidare av ett nästan fördubblat anslag till Film i Väst, samt det nya utvecklingsstödet till Innovativa aktörer.

Anmo som Dorian Gray, Landestheater Coburg 2013. Foto: Andrea Krempner.

Annmo får Pavarottipris

Den svenska tenoren Joel Annmo har tilldelats The Luciano Pavarotti Giovanni Award för bästa manliga sångröst vid den internationella tävlingen Gian Battista Viotti Competition för unga operasångare i italienska Vercelli. Priset som är instiftat av Luciano Pavarotti Giovanni Association är på 4 000 euro och sponsras av fotbollsklubben Juventus. Joel Annmo tog examen från Operahögskolan 2011.

Charlotta Larsson som Blanche Wittman och Susanna Levonen som Marie Curie. Foto: Malin Arnesson.

Fokus på kvinnliga forskare

Norrlandsoperan har en föreställning om nobelpristagaren Marie Curie på repertoaren. Hon är en av få kvinnor som belönats med priset, eftersom kvinnor många gånger blivit förbisedda av manliga kolleger. Norrlandsoperan vill nu rätta till det genom att ta på sig ansvaret att med allmänhetens och Rättviseförmedlingens hjälp samla in förslag på kvinnliga forskare som bör prisas för sina insatser.

Därmed vill operan uppmantra Nobelstiftelsen att sätta fokus på kvinnliga forskare. En lista med namn överlämnas till Nobelstiftelsen på Nobeldagen den 10 december.

Länsteaterchef i nya roller

Efter att kultursamverkansmodellen infördes har länsteatrarnas chefer hamnat i en ny arbetssituation. Krav på ökat administrativt arbete gör det svårare för teatercheferna att få tid för teaterns konstnärliga verksamhet. Det visar en rapport från Myndigheten för kulturanalys. Teatercheferna upplever även att de måste förhålla sig till regionens övergripande visioner när de fattar konstnärliga beslut.

Svensk Europakultur

Kulturrådet har redovisat svenska kulturprojekt inom EUs kulturprogram 2007-2013. Under de sista åren, konstateras i rådets rapport, syns "en positiv utveckling och den svenska medverkan i programmet har ökat markant".

Totalt beviljades projekt med svenska aktörer, motsvarande drygt 100 miljoner kronor inom kulturprogrammet under 2013. Året innan var stödpengar till svenska projekt något högre, siffran kan därmed ses som stabil. Under 2013 beviljades totalt 25 projekt stöd i vilka svenska aktörer deltog. Glädjande nog, skriver Kulturrådet finns det ett stort antal svenska aktörer som aldrig tidigare har deltagit i EUs Kulturprogram.

C More sponsrar baggen

Svenska Filminstitutets Guldbaggegalan har de senaste fem åren sponsrats av medie- och betalkanalföretaget C More. Det avtalet förlängs nu tre år och gör företaget till galans huvudsponsor.

– Målet med samarbetet är att markera och stärka det naturliga sambandet mellan C More och svensk film, säger VD Manfred Aronsson.

C More är även avtalspartner i filmavtalet.

Silver till Ester Martin Bergmark i Chicago

Vid filmfestivalerna i Chicago och i Warszawa tog totalt tre svenska filmer hem olika priser. I Chicago vann Ronnie Sandahls långfilmsdebut Svenskjävel en Golden Hugo i sektionen Best New Directors Competition, medan Ester Martin Bergmarks långfilm Nånting måste gå sönder vann en Silver Hugo i Q-competition. På andra sidan Atlanten i Warszawa vann samtidigt Jane Magnusson Grand Prix i Short Competition för bästa kortfilm med Cupcake.

Mats Ek porträtterad

Den 15 november avtäcktes högtidligt på Gripsholms slott det årliga hedersporträttet, som 2014 är koreografen och regissören Mats Ek. Porträttet är taget av den välkände scenkonstfotografen Lesley Leslie-Spinks.

O'Neill till Brunnander

Dramaten har traditionsenligt sedan 1956 enligt dramatikern Eugene O'Neills testamente årligen delat ut O'Neill-priset till "högt förtjänta artister på Dramaten".

2014 års utmärkelse har tilldelats Thérèse Brunnander. Motiveringen lyder inledningsvis: "Märkvärdigt är det att kunna förena en sådan lugn koncentration och närvaro med en sådan oberäknelig snabbhet och rörlighet! Hur går det till?". Prissumman är 35 000 kronor.

Brons filmarbetare gör tummen upp för svenska villkor!

Svenska och danska filmarbetare möts på inspelningen av Bron 3. Förr ansågs Danmark vara ett bättre filmland att jobba i. Men jobben i Danmark har blivit färre och villkoren är sämre, samtidigt har svenska villkor anpassats bättre till familjeliv – föredömligt tycker danskarna.

INNE PÅ EN NEDLAGD AVDELNING på Malmö Sjukhus pågår inspelningen av Bron 3. Ett mord kommer strax att inträffa på sjukhuset. Teamet rör sig vant inne i de trånga korridorerna. De filmar en dödssjuk och gammal man på ett hospis. Sonen är på besök.

Rekvisitören Li Garpenfeldt rättar till sängkläderna runt den gamla sjuka fadern och smiter snabbt undan när det närmar sig tagning. På väg därifrån lindrar hon en bit papper över sin tumme då hon råkat skära sig i den med ett rakblad.

– Var så god och börja, säger regissören Henrik Georgsson som även har en konceptuerande funktion för denna produktion.

Bron produceras av Filmlance och teamet har i stora delar varit detsamma under alla tre inspelningarna. Under sex månader gör de tio avsnitt, varav fyra under två och en halv månad fram till jul.

– Tack, säger Henrik.

Han går in i sjukhussalen och ber Reuben Sallmander att inte gå in lika mycket i sorgen inför nästa tagning. Denna gång går skriptan Anna Idman Willadsen in och ordnar en klaff inför nästa tagning. Anna jobbade i Danmark under större delen av 90-talet, men har under de senaste sju åren arbetat i Sverige igen.

– På Bron har jag som scripta haft en assistent som kompensation för bristen på förberedelse och många inspelningsdagar i rad. Assistenten har skrivit rapporter, kört monitorn

och förberett de kommande blocken, så jag inte behöver jobba för mycket utöver inspelningstiden, säger Anna.

Anna och Li har arbetat för Filmlance under alla tre säsonger av Bron och tycker att det har fungerat väldigt bra. Under mitten av 00-talet präglades flera produktioner av sena produktionsbeslut, små marginaler i tidsplaneringen vilket ledde till brist på förberedelse för flera avdelningar och filmarbetare drabbades av att övertid räknades in i grundlönen.

Eftersom Bron är en dansk/svensk samproduktion är teamet mixat med svenska och danska filmarbetare. Både Li och Anna tycker svenska filmarbeters villkor har blivit bättre. Det har skett en hel del förändringar under senare år. Teaterförbundet och filmarbetaravdelningen har lagt stort fokus på arbetsmiljöfrågor och säkerhet. De har försökt att reglera övertidsregler på ett sätt som kan skona filmarbetare från allt för långa arbetsdagar och samtidigt ge dem möjlighet att kombinera arbete med familjeliv.

FÖRR ANSÅG FLERA FILMARBETARE, däribland både Anna och Li, att Danmark var ett bättre land att jobba i jämfört med Sverige.

– Det var mer ordning och reda i Danmark när jag arbetade där för 10 år sedan. De danska tariff-lönerna låg på en verklighetsbaserad nivå, till skillnad från våra svenska minimilöner. Reglerna var behändiga för oss svenska filmarbetare eftersom du inte behövde förhandla individuellt för att hamna på rätt lönenivå, säger Li Garpenfeldt.

Det danska filmarbetarfacket tog sig ofta ut på inspelningsplatsen den första dagen, för att kolla att de enskilda kontrakten var i hamn, minns hon.

Li Garpenfeldt kikar in i salen där scenen spelas in.

Carolina Romare

Li Garpenfeldt

Carolina Romare

Jacob Hagenborn och Anna Idman Willadsen.

– På den punkten har det svenska facket blivit bättre, de syns oftare på inspelningsplats idag. I mitten av 00-talet upplevde jag att det danska facket var rätt så starkt, samtidigt som det svenska inte uppmärksammade oss filmarbetare på samma sätt, säger Li.

Vad tycker då danska filmarbetare om att arbeta i Sverige?

– Filmarbetarförbundet i Danmark var starkare förr. Det har inte samma position längre, delvis beror det på det politiska läget i landet. Vi har länge haft en högerregering som gett mer makt till arbetsgivaren än tidigare. Våra villkor har förändrats, berättar ljudteknikern Lars Lund från Vallby som arbetar både med fiction och tv-serier.

För några år sedan krävde de danska filmarbetsgivarna att normalarbetstiden vid tv-produktioner skulle ändras till 10 timmar. Veckoarbetstiden ligger nu på 50 timmar och facket hade inget att sätta emot. Dessutom är filmarbetarlönerna lägre i tv-världen.

– Det gjorde många sura, säger Lars.

Både han och den danska elektrikern Stine Hein tycker att de svenska reglerna som gäller på Bron är föredömliga för regleringen av arbetstider.

– Här får vi ju reda på våra arbetstider två veckor i förväg, de skickar dem till oss på mejl, och det är riktigt dejligt, något vi absolut skulle anamma i Danmark, säger Stine.

I Danmark får filmarbetarna reda på sina arbetstider inför kommande arbetsdag, först när de avslutar inspelningen dagen

innan. Vilket inte gynnar vare sig planering eller familjeliv.

Däremot får danska filmarbetare bättre övertidsersättning. De får 50 procents påslag på lönen för timme 9 och 10. Alla timmar över det ger 100 procents påslag. Det skiljer sig alltså rejält från reglerna i Sverige. Men jobben har blivit färre i Danmark. Allt fler bolag förlägger sina produktioner i utlandet för det är billigare, det är en tydlig tendens, menar Lars Lund.

– Den flexibla arbetsordningen här i Sverige kostar lite i förhållande till vissa tillägg, men det är helt klart värt det eftersom vi i gengäld får möjlighet att planera vår fritid, säger Stine.

Vad mer skiljer Sverige från Danmark?

– Jag upplever det nog som om filmklimatet i Danmark är mer generöst och öppet. I Danmark är filmarbetare mer jämlika, mer delaktiga i den kreativa processen. Jag tror det är tämligen unikt i världen. Här är organisationen mer hierarkisk. Av tradition jobbar vi i Danmark mycket med information mellan tagningarna. Här är det kanske tre, fyra som vet exakt vad som ska hända, övriga får liksom hänga med. I Danmark har vi en kort genomgång inför varje scen, där skådespelarna visar hur scenen ska spelas och där fotografen förklarar kort vad som ska ske. Då är alla med på banan. Det är en märkbar skillnad i arbetsmetoder som inbjuder alla avdelningar till att arbeta mer effektivt och kreativt, säger Stine.

Rent generellt så har de fackliga villkoren i Danmark och Sverige närmast sig varandra under senare år. I Danmark har det skett förbättringar, medan det i Sverige gått mot det bättre.

– Ni har långa luncher här i Sverige, i Danmark har vi bara 45 min, det tycker jag räcker. Och arbetstiden flexar en hel del. Plötsligt ska vi inte jobba i tre timmar, och det skulle inte gå i Danmark, där blir vi kompenserade för pauser, säger det Christian H Lund ljudtekniker med A-funktion.

HITTILLS HAR DEN FACKLIGA representanten Rasmus Erickson, som är Unit-manager på inspelningen trots allt inte hört någon klaga över den alternativa arbetstids-regleringen. Han är för den svenska modellen, och tycker den borde anammas överallt.

– Jag är osäker om den alternativa arbetstidsregleringen hade behövts. Vi ligger inom den normala tidsplanen här, säger FAD och inspelningsledare Gunnar Järvstad.

De alternativa arbetstidsreglerna ger produktionen möjligheter att flytta timmar.

– Skulle vi flytta en timme enligt det gamla avtalet, så måste vi ge bort två timmar i ersättning. Det blir orimligt om vi ska klara av att hålla en så hög nivå rent konstnärligt. Vi skulle bränna pengar på att flytta timmar. Men nu är vi inte ens i närheten av max-taket, vi snackar om en halvtimme här eller en timma där, fortsätter Gunnar.

Inspelningen av hospisscenen är klar inne i den nedlagda sjukhusdelen på Malmö sjukhus. Den gamla mannen, som spelas av en dansk stuntman, har dött. Tagningen är över och Reuben Sallmander tar honom vänligt i hand och säger:

– Unskuld! Och båda skrattar!

MAGDALENA BOMAN

Danska filmarbetarförbundet, FAF, har en hemsida där det går att hitta lönenivåer för olika yrkesgrupper. Gå in på www.filmtdk.dk

Bild till höger: Elektrikern Stine Hein och belysningsmästare Otto Stenov, båda från Danmark.

Stockholms stad vill skapa en filmfond

Mer film ska göras i Stockholm. Utöver att bli en fullvärdig medlem i Filmregionen vill Stockholms stad ta på sig en ledande roll och dra in 50 miljoner kronor till en filmfond i regionen.

DEN NYA MAJORITETEN i Stockholms stadshus är överens om att börja betala full medlemsavgift på omkring 3,5 miljoner kronor till det regionala produktionscentrumet Filmregion Stockholm Mälardalen. Utöver det tänker staden ta på sig en "ledande roll" att dra in 50 miljoner kronor som ska utgöra en grundplåt för bland annat filminvesteringar. Det menade Roger Mogert (S) i en intervju med Kulturnytt.

– Det är ekonomiskt viktigt för Stockholm. Vi går miste om ganska stora resurser. Sedan är det också en arbetsmarknadsfråga, att filmarbetare ska kunna få jobb i Stockholm, tillade han i intervjun.

De svenska Millennium-filmerna är sällsynta exempel på storfiler som har spelats in i Stockholm de senaste åren. Något som också filmregionen påpekat. Filmregionen har fått se flera stora pro-

duktioner spelas in på andra platser, som exempel Klas Östergrens "Gentlemen", som ju delvis spelats in i Baltikum, istället för på Södermalm, där historien utspelar sig.

Men det finns en vilja från stadens sida att skapa en grund till en filmfond i Stockholm. En filmfond som förmodligen kommer att ligga under Näringslivskontoret och i det här fallet Stockholm business region.

– Jag har ännu inte fått detta bekräftat från staden. Jag avvaktar ett besked från dem, säger Anette Mattson, VD för Filmregion Stockholm-Mälardalen.

Ambitionen är att hamna på samma produktionsnivå som Film i Väst.

– Bara under det senaste året har vi fått tre nya medlemmar, och nu får vi beskedet att Stockholm är berett att bli fullvärdig medlem och lägga grunden för en film-

fond. Det visar att den här strukturen vi valt är tillräckligt tydlig och aptitretande. Vi har också fått nya privata finansiärer.

Finns förutsättningarna för att göra Stockholm lika attraktiv som filmregion som Film i Väst?

– Ja, det menar jag att det gör. Sedan tar det förstås lite tid. Men den struktur och tanke vi har så är det inte orimligt inom en tre års plan. Men det bygger på att Stockholms stad går in och säger att de vill lägga grunden till en filmfond, säger Anette Mattson.

Scen & film har utan framgång sökt Roger Mogert för en kommentar. Socialdemokraternas pressekreterare Tomas Gustavsson säger att det fortfarande finns en del frågor att utreda vad gäller omfattningen av stödet. Budgeten klubbas i fullmäktige i början av december

MAGDALENA BOMAN

Allt fler fakturerar via Teaterförbundet

Antalet uppdrag hos Faktureringservice har fördubblats under året.

FAKTURERINGSSERVICE ÄR tänkt för de som inte vill bilda ett eget företag, men som får uppdrag av arbetsgivare som kräver att de fakturerar. De vill alltså slippa anställa för att få uppdraget utfört.

Fackförbundet fungerar då som en mellanhand mellan den anställda och arbetsgivaren. Teaterförbundets servicebolag fakturerar uppdragsgivaren/produktionsbolaget och betalar ut ersättning till medlemmen och betalar in skatt och arbetsgivaravgifter åt den enskilde.

– Antalet uppdrag förväntas i det närmaste att öka till det dubbla under det här året. Det är väl trend i sambället, att arbetsgivare upptäcker att det är enklare att gå via en mellanhand än att själva anställa. Men det är inte våra typiska arbetsgivare som utnyttjar den här möjligheten, utan ofta lite udda arbetsgivare, föreningar som vill ha underhållning, småbolag som vill ha hjälp med reklaminsatser, säger för-

handlingschef Lars Åström på Teaterförbundet.

Men tjänsten, påpekar Teaterförbundet, är avsedd för korttidsanställningar – allt från enstaka dagar upp till högst en vecka långt uppdrag.

– Vi tar inte längre uppdrag, det blir för komplicerat. Teaterförbundet kräver att arbetsgivaren ska ha fullgott försäkringskydd för sin egen verksamhet, medan vi försäkrar den anställda.

I de allra flesta fall fungerar tjänsten utmärkt, bara i några få fall har komplikationer uppstått. Arbetsgivaren går till exempel sällan med på en kortare betalningstid än 30 dagar, och när det gäller längre uppdrag vill arbetsgivaren för det mesta slippa att ta ansvar för sjukförsäkringen.

Teaterförbundet tar en avgift om fem procent (inklusive sociala avgifter) för tjänsten.

Information om Faktureringservice

kan du hitta på Teaterförbundets hemsida.

MAGDALENA BOMAN

Tänk på att:

Du måste själv komma överens med uppdragsgivaren om vad som ingår i uppdraget och vilken ersättning du ska få. Du måste därför diskutera följande:

- Moms med 25 procent tillkommer på samtliga ersättningar
- Vad som ingår i uppdraget
- Tidpunkt och plats för utförandet
- Arvode (inklusive sociala avgifter och exklusive moms)
- Semesterersättning tillkommer med 12 procent
- Annan ersättning som traktamente, resa, kostnader för hyra av rekvisita eller lokal
- Berätta att du kommer att använda Teaterförbunds faktureringservice

Kom till Varberg!
Till vår tekniska avdelning söker vi en:

Teknisk samordnare

Läs mer om tjänsten på
www.teaterhalland.se

Ett bolag i Region Halland

INTIM TEATERSCEN UTHYRES

Kafé Klavér
Rutger Fuchsgatan 5 i Stockholm

Dagtid och kvällar • 40-50 publikplatser
Hyra/gång 1250 kr inkl moms

Bokning: info@kafeklaver.se
Antonia: 070-4575993

Kafé **K** Klavér
Mat • Teater • Musik

FAKTURERINGSSERVICE

Du behöver inte ha eget företag
för att kunna fakturera.

Läs mer om Teaterförbundets
faktureringservice på
www.teaterforbundet.se

Teaterförbundet
/ för scen och film

Kurser i

Chubbuck-tekniken

www.elisabetsevholt.com elisabet@elisabetsevholt.com

Nyfiken på Palestina? Göra skillnad i unga människors liv?

Al Harah-teatern i Betlehem, Palestina, har startat en tvåårig yrkesskola, (PARC) med 39 studenter. Utbildningen har sex klasser: ljud, ljus, scenografi, kostym, scenmästare och producent.

Vill du vara med och dela dina erfarenheter och kunskaper? Hjälpa till att höja den professionella nivån? Samtidigt få en inblick i hur scenkonst kan påverka och innebära en stärkande förändring i samhället?

Du ska vara beredd att resa ner till teatern från mars 2015, 1-3 månader. Lön & resa måste du finansiera själv. Mat & logi står PARC för. Arbetsspråk: engelska.

Dessutom söker teatern kontakt med teatrar/scener/festivaler som kan tänka sig att ta emot en student som praktikant i tre månader under 2016.

Är du intresserad? Vill veta mer?

Kontakta Mireille Bergenström, mireille@miripedia.se eller InterCult, Iwona Preis, iwona.preis@intercult.se eller teatern direkt, info@alharah.org

Skolan är ett samarbete mellan Al Harah och InterCult inom Sv Institutets program Creative Force.

MADE IN theweb.com

GÅ MED

www.madein-theweb.com

STÄRK ER SYNLIGHET INTERNATIONELLT

Örebro länsteater söker

TEATER- PRODUCENT

Är det dig vi söker? Läs mer:
www.orebrolansteater.se/om-lansteatern/lediga-jobb/

ÖREBRO LÄNSTEATER

Egentligen borde alla föreställningar var gratis!

När skolor väljer kultur till eleverna är alltid första frågan "Är den gratis?".

Tack vara den så kallade värdegrundspremien kan dansproducenten Caroline Östberg svara ja. Men hon är kritiskt till att priset är det avgörande kriteriet.

TRE MELLANSTADIEKLASSER FRÅN olika delar av Stockholm har suttit knäpptysta under dansföreställningen "Malala – en av många". Det är knökfullt i scensalen på Kulturskolan i Tensta och när frågestunden börjar far många händer upp i luften.

- Jag undrar vad dansen var för? säger en tioårig pojke.
- Hur menar du "var för"? frågar dansaren Elinor Tollerz Bratteby.
- Alltså, vad betyder dansen? Vad har den med Malala att göra?

Bra fråga! säger Elinor och skickar ut frågan i publiken där någon föreslår att dans kan visa känslor – att kroppen liksom berättar när någon är glad eller ledsen. Innan myrorna i benen blir

alltför prilliga hinner eleverna även avhandla huruvida musikern Lars B Almkvists omfångsrika mustascher är äkta eller "fake", att artisten Justin Bieber också dansar, liksom flera av dem som sitter i publiken i dag.

Det är tydligt att för några av besökarna finns dansen i vardagen, medan andra just i dag, just genom Malalaföreställningen, stiftat bekantskap med en helt ny konstform.

– Det är underbart att se alla de här barnen, när de brakar in och sedan har massa frågor, det är lönen för allt arbete, säger dansproducenten Caroline Östberg som ansvarar för att få skolor att komma hit.

– Jag tänker också att det här måste så något slags frö, som att

Dan Hansson

det finns andra yrken. Jag visste inte att man kunde leva på att vara dansare när jag växte upp, fortsätter hon när vi slagit oss ner på ett kafé i Tensta centrum.

CAROLINE ÖSTBERG ÄR UPPVUXEN utanför Trollhättan, och kom i kontakt med dans först som 16-åring. Dansläraren på orten fick snabbt upp ögonen för den talangfulla tonåringen, och eftersom det saknades pedagoger fick hon själv börja undervisa. Det blev ingången till ett yrkesliv som danskonstnär; en paraplyterm för koreograf, dansare, pedagog, danskonsulent och dito producent.

– Jag är överlevare kan man säga. Det är säkert därför som jag

sitter här, 52 år gammal, och har hållit på med kultur så länge – jag har varit bra på att hitta lösningar. Samtidigt har jag en frilansare i själen, som vill vara fri och göra på mitt sätt.

När Caroline Östberg adopterade barn som ensamstående blev turnélivet ohållbart, därför kombinerar hon egna dansprojekt med konsulent- och producentuppgifter. 25 procent av sin arbetstid arbetar hon för närvarande med koreografen Lotta Gahrtons två skolföreläsningar "Malala – en av många" och "Artiklarna".

För båda föreläsningarna sökte och fick hon så kallade värdegrundspengar.

– Värdegrundspengarna underlättar förstås mitt arbete och det är väldigt bra, men det gör mig lite ont att det första lärarna alltid

Caroline Östberg

Caroline Östberg arbetar med dans i alla former och gör ofta samarbeten med konstnärer från andra områden, som musiker, skulptörer och bildkonstnärer. "Kyrillien", som bland annat sattes upp på Kulturhuset i Stockholm, och "Den lysande kroppen" för Moderna Dansteatern, är två av hennes egna verk.

Hon har varit producent på Gottsunda Dans & Teater, danskonsulent i Gävleborg, samt arbetar med flera projekt för Kultur i vården.

"Malala – en av många"

Koreografen Lotta Gahrton, författaren Anisur Rahman, ensemblen samt elever från Solskiftesskolan, Enbacksskolan och Djurgårdsskolan har bidragit till rörelser och text till föreställningen.

Pakistanska Malala Yousafzai, 16 år, har nyligen tilldelats Nobels fredspris samt barnens eget fredspris för sin kamp för flickors rätt till skolgång.

säger är "Är det gratis? Bra!". För det signalerar att det egentligen kan vara skit, bara det inte kostar.

VÄRDEGRUNDSKAMPANJEN INITIERADES av Stockholms stad som en direkt reaktion på attacken i Kärrtorp och det antisemitiska klottret som drabbade Vasa real och andra skolor förra vintern. Kultur- och fastighetsborgarrådet Madeleine Sjöstedt (FP) och skolborgarrådet Lotta Edholm (FP) sköt då till två miljoner kronor till organisationer som arbetar med projekt om antisemitism, rasism och människors lika värde riktade mot skolan.

Hälften av pengarna gick till att höja Stockholms stads Kulanpremie – en biljettsubvention för kultur i skolan och förskolan.

Det fungerar så att du får 50 kronor i värdegrundspengar och sedan 50 kronor i Kulans premiepengar. Du får lämna in en ansökan där du anger hur många värdegrundspremier du tror att du kan sälja ut. Jag angav tusen och sedan har jag jagat tusen elever, för annars går allting i konkurs, förklarar Caroline Östberg.

Tusen värdegrundspremier motsvarar alltså tusen skolelever, som vardera motsvarar 100 kronor. De pengarna täcker knappt

avtalsenliga löner för de medverkande samt allt annat som har med produktionen att göra.

Malalas kamp för flickors rätt till skolgång behandlar på ett tydligt sätt människors lika värde, en av de värdegrundsfrågor som Stockholms stad efterlyser. Men frågan är om inte de flesta föreställningar behandlar värdegrundsfrågor på något sätt?

– Ja, det är också en anledning till att jag är dubbel till systemet. Egentligen borde alla föreställningar vara gratis, när man väljer ut några blir det en konstig konkurrens trots att det egentligen handlar om värdegrund, alltså allas lika rätt och lika värde.

Har du några förslag på hur Stockholms stad kan göra istället?

– Man skulle kunna ge mer resurser till grupper. Politikerna styr hela tiden med pengar – nu ska ni behandla värdegrundsfrågor, nu är det genus, nu är det mångfald – istället för att ha förtroende för att kultursektorn vet vad den vill berätta.

Men det som Caroline Östberg tycker är det mest problematiska med projektet, och i förlängningen med skolans tillgång till kultur, är Kulan. Det är en slags anslagstavla på nätet där lärare kan gå in och boka föreställningar.

Dan Hansson

– Jag skickar ut information om att föreställningen finns, och att de kan gå in på Kulan och boka. Men de gör inte det, allt går via mig. Du kan inte begära att en lärare som har fullt upp med sina elever även ska administrera föreställningsbesök.

KÄRNAN TILL PROBLEMET, understryker både Caroline Östberg och koreografen Lotta Garthon, är att kultursekreterarna försvunnit. Därmed har det pedagogiska arbete som de bedrev med att föra rätt föreställning till rätt målgrupp fallit på koreograferna själva. Eller, som i det här, relativt lyckosamma fallet, en producent med knappa resurser. Att hon talar ”skolans språk”, efter att bland annat ha arbetat som folkhögskolelärare, har varit till stor nytta för Caroline Östberg.

– För jag ägnar nästan all min tid åt att ge lärarna verktyg att se att de kan utnyttja Malala i sin undervisning, att det här faktiskt är ”måluppfyllelse” som man säger i skolan. Att det finns i styrdokumentet. De behöver inte känna sig stressade över att de slösar tid när olika mål ska uppnås – vi serverar målen till dem.

Skulle hon önska något av det nya styret i Stadshuset vore det

att de gör Kulan smidigare och marknadsför sajten på ett tydligare sätt – men allra bäst vore att återinföra någons slags kultursekreterartjänst, en mänsklig kontakt som kan bidra till en mer långsiktig lösning.

– Det måste finnas någon som har kompetensen att ge barnen den kulturupplevelse de är mogna för. Har man en kultursekreterare som känner ett område så vet den ”nu har de sett det här, nu är det kanske dags att se något mer experimentellt”. Först då kan man bygga upp någonting långsiktigt.

HUR GICK DET DÅ MED de tusen värdegrundspremierna? Jodå, även om inte en enda bokning kommit in via Kulan har Caroline Östberg genom idogt kontaktarbete redan uppnått sitt mål att få tusen skolelever att se ”Malala – en av många” och ”Artiklarna”. De som kommit sedan dess låter hon gå gratis.

– Det är därför det är så fullt vid varje föreställning, jag kan inte säga nej, för jag vill att så många som möjligt ska få se det här.

LISA BODA

Trojansk häst och teknik sätter fokus på arbetsmiljö

En föråldrad syn på teknik. Och en företagskultur som sätter konstnärlighet framför en säker arbetsmiljö.

En 2,5 ton tung "häst" från Troja i pjäsen om Karl Gerhard har ställt flera frågor på sin spets på Stockholms stadsteater.

I ROLLEN SOM KARL GERHARD sjunger Richard Wolf om den ökända hästen från Troja som ur seklers skuggor glider fram som ett mystiskt spöke. Det är precis vad hästen nu gör på Stockholms stadsteaters Stora scen, i föreställningen om revykungen.

"Den trojanska hästen" – här är en stålställning på 2 500 kilo – har skapat en del problem på teatern och har, precis som i betydelsen av begreppet, blivit synonym med något ont samtidigt som den är till synes ofarlig.

Stålhästen var från början beräknad att väga närmare ett ton mindre än vad den gör idag. Men, tunga saker har ju stått på scen tidigare utan att det varit fara å färde.

I produktionen fanns det ursprungligen bara budgeterat för två scentekniker att förflytta den tunga järnställningen fram och tillbaka på scen under föreställningen. Uppsättningen var också

redan från början avsedd att kunna flyttas mellan scenerna. Nu i november flyttades mycket riktigt också föreställningen om Karl Gerhard från Klarascenen upp till Stora scen.

– Hästen blev en ögonöppnare och satte fokus på arbetsmiljö och tyngd. Och det är ett arbetsmiljöarbete som vi måste fortsätta att driva här på teatern, säger Johan Wallin, teknisk chef på Stockholms stadsteater.

Scenteknikerna förstod först innan premiär, lagom till repetitionerna på Klarascenen i början av augusti, vad de hade att arbeta med.

– Jag fick vetskap om hästens tyngd först när vi stod där och puttade hästen fram och tillbaka om och om igen för att kunna sätta scenerna, säger Kristina Borg, arbetsmiljöombud och scentekniker på Klarascenen.

Petra Hellberg

Under föreställningens första 20 minuter ska hästen förflyttas sju åtta meter fram, i tre intervaller. Det sker mycket långsamt och rörelserna är besvärliga att göra.

– Det handlar om tryck, i en svår och ansträngande arbetsställning. Det är som att börja på nytt hela tiden, säger Kristina.

Som arbetsmiljöombud försökte hon varna sina närmsta chefer om konsekvenserna, att det i längden skulle var ohållbart att arbeta på det här sättet med och med så få personer involverade.

DESSVÄRRE FICK HON RÄTT, de två scenteknikerna blev tvungna att sjukskriva sig och en anmälan till arbetsmiljöverket – en så kallad 66A-blankett lämnades in. Teaterförbundet och arbetsmiljöombudet krävde att företagshälsovården skulle göra en riskbedömning av arbetsplatsen och av arbetsinsatserna.

– Företagshälsovården gjorde en ergonomisk studie, de mätte hur många gånger hästen flyttades, hur långt den skulle skjutas, vad den väger, vilken arbetsställning teknikerna har och så vidare. De kom fram till att det var en på tok för hög belastningssituation och företagshälsovården menade att en ny utformning av arbetsplatsen var nödvändig, säger Robert Forsman, ordförande för Teaterförbundets lokala avdelning på teatern.

Arbetsgivare och arbetsledning gjorde då en egen en riskanalys och kom fram till att ta bort en del tyngder från hästen. De beslöt också att sex personer, istället för två, från och med nu skulle vara involverade i arbetet med att flytta hästen manuellt. Teatern tog in ett gäng unga killar mellan 25 och 30 år för att lösa situationen – en slags panikåtgärd för att kunna komma till premiär.

– Vi diskuterade även andra lösningar. Alltså någon form av

Petra Hellberg

motorisering, men valde istället en regilösning där hästen, med några stopp och lite snabbare fart tog sig fram på scenen, säger den tekniska chefen Johan Wallin.

Teatern sa nej till ett förslag att med hjälp av en motor köra fram vagnen så långsamt som var planerat. Ledningens beslut väckte en del frågor bland scenteknikerna.

– De ergonomiska problemen återstod. Visserligen var sex personer nu satta på att göra jobbet. Men att lösa de grundläggande arbetsmiljöproblemen med en form av motorisering togs inte upp i arbetsgivarens riskanalysrapport. Arbetsmiljöombuden var inte ens inkallade till mötet, säger Robert Forsman.

Förslaget på motorisering skulle kosta 90 000 kronor – en summa motsvarande fyra tekniker under en halv månad. I dagsläget finns indikationer på att de nya teknikerna har fått fysiska besvär vilket lett till att huvudarbetsmiljöombudet på nytt skrivit till ledningen.

MEN HUR KAN DET bli så att ett scenografibygge som från början är planerat att väga närmare ett ton mindre och handhas av enbart två tekniker, sedan blir ett ton tyngre än det från början var tänkt utan att scenteknikernas arbetsmiljö diskuteras?

– Det handlar både om företagskultur och att det inom teatern finns en föråldrad syn på teknik, menar Robert Forsman.

Det finns en attityd att inte bromsa och ifrågasätta saker under produktion.

– Säger vi Nej till en konstnär, så går den frågande vidare till vd:n, som säger Ja. Så kan det ju vara, men det görs inga konsekvensanalyser av besluten. Det är vi dåliga på här på Stadsteatern. Vår vd, men även mellanchefer på olika avdelningar, har en ovana att hålla inne på all information tills allt är bestämt och klart. Folk på golvet upplever att de varken blir rådfrågade eller informerade under processens gång, fortsätter han.

Ett annat problem, menar Robert Forsman, är att det finns romantiska föreställningar om ålderdomlig scenteknik på teatern. Svartklädda scentekniker som passerar på scen är snyggt – och givetvis finns konstnärliga aspekter i det. Men den hälskande idén har alltid varit att det blir bäst om jobbet görs manuellt: att dra vikter med hjälp av lingångar och att skjuta vagnar fram på scen tillhör teaterns väsen. Trots att det finns avancerad teknik som faktiskt kan underlätta jobbet för scenteknikerna.

– Många som sitter på beslutande poster på teatern har kunskap som är 30–40 gammal. Samtidigt är vår teater modern. Vi har köpt in vagnar för 3D-flygningar i samband med Peter Pan uppsättningen, men parallellt finns det här lite föråldrade synsätt på vad som är bäst.

I fallet med den trojanska hästen är det inte ens meningen att

scenteknikerna ska synas. Tvärtom. Efter den 15–20 minuter långsamma och svåra förflyttningen framåt på scen, så ska scenteknikerna krypa in i hästen. Där ska de stå trångt, lite krökta och inte upptäckas av publiken. Där de inte har möjlighet att sträcka på sig och stretcha vilket skulle vara en naturlig återhämtning efter ett sådant arbete.

Karl Gerhard ska spelas på Stora scen hela våren. Flytten dit har i sin tur gjort att teatern har fått sätta nya hjul på hästen. Golvet på Stora scen har fler luckor än det på Klarascenen och delar av hästen får inte hamna på någon av de många luckorna, inte ens med ett enda hjul när hästen väger 2 500 kilo.

Vilka lärdomar har Stadsteatern då dragit av bygget av den trojanska hästen?

– Arbetsmiljötänkandet måste absolut komma in tidigare i processen. Teaterförbundet har tecknat ett nytt samverkansavtal med teatern för att hitta nya mötesrutiner med fokus på arbetsmiljö/teknik, säger Robert.

KRISTINA BORG PÅPEKAR också att det måste göras en arbetsmiljöbedömning redan när en scenograf och en regissör kommer in i huset med en underlagsinlämning.

Den tekniska chefen Johan Wallin är inne på samma linje. Inspirerad av dataspelsvärlden talar han om att skapa dagliga flow-möten, mellan olika tekniska avdelningar under produktionsprocessen. En slags rörliga processer, som fångar upp förändringar. Med kontinuerliga möten och avstämningar för att inte missa arbetsmiljö- och säkerhetsaspekter. Något som givetvis kan underlätta i ett hus som genomgått så många och stora organisatoriska förändringar som Kulturhuset Stadsteatern gjort det senaste året.

– Jag tar de här frågorna på största allvar. Vi har nu två säkerhetsorganisationer som ska sammanfogas. Det är väldigt viktigt att anställda som uppfattar ett problem måste känna sig fria att uttrycka det, säger Johan Wallin.

Han började på sin post i januari och tror att teatern står inför ett teknikskifte.

– Så är det definitivt. Scenteknikerna själva, facket och den arbetsmiljömässiga delen talar för en förändring. Vi kommer att se teatrar byta ut sina råsystem och styrsystem. Då är det givetvis också läge att titta på ny teknik. Det ska bli spännande att se hur det kan utvecklas och hur vi kompetensutvecklar i samband med det. Vi kommer att kunna lösa saker som vi tidigare inte klarat av, och även möta helt andra konstnärliga behov, säger Johan Wallin.

Och den trojanska hästen – den kommer till slut att motoriseras, eftersom föreställningen nu är förlängd.

MAGDALENA BOMAN

Böcker att läsa över julledigheten

Biografier – men osynliga personer. Verkligheten på scen, och överkliga upplevelser gestaltade på scen.

Scen & Film tipsar om aktuella böcker om och från scen och film.

MARGARETA KROOK och Johannes Brost är aktuella i varsin biografi. **Margaretha Krook – Drottningen av skrattet och gråten** av "författaren och spökskrivaren" Astrid Hasselrot, och **Dö inte nyfiken! – Johannes Brost** berättar sin historia för Leif Eriksson och Martin Svensson.

Två biografier om två väsensskilda skådespelarkarriärer men som båda gjort avtryck. Jag tänker till exempel på Margaretha Krooks kvinnoporträtt på scen (som ägnas ett kapitel i biografen), och på Johannes Brosts filmroller i allt från Marie-Louise Ekmans surrealistiskeatrala långfilm *Stilleben* (som inte nämns i boken) till porträttet av den anders- och riktninglöse Janne i *Avalon* som välförtjänt gav Brost en Guldbagge för bästa manliga huvudroll.

Biografier printas nu ut i en takt som gör att man kan dra två slutsatser: att biografier säljer, och att en hel del förmodligen är av medioker kvalitet. De två nämnda räknas tyvärr till de senare. Fast de mediokra resultaten skiljer sig åt.

Problemet med Krookbiografien är att författaren dränker läsaren i intervjuцитat från Krook själv, kolleger och från gamla tidningsklipp. Välmenande minnen varvas med recensionsomdömen. Till sist sitter läsaren med en massa "information" om Margaretha Krook medan konstnären och människan Margaretha Krook förblir osynlig och konturlös.

Förutsättningen för författarna till Brostbiografen är annorlunda eftersom de kan tala direkt med Johannes Brost. De staplar och brer på med den ena skräpan efter den andra (mycket sprit och brudar),

däremellan jobb (varvat med mer sprit och fler brudar). Samtidigt som Brost värnar och klarar sin arbetsdisciplin, utom vid inspelningen av Bröllopsfotografen då Kjell Bergqvist säger ifrån när Brost släntrar in för sent till repetitionerna.

Biografen bjuder på detaljer och skvaler, men slutresultatet blir detsamma: läsaren kommer inte den biograferade närmare. Det är inte Brosts fel, utan författarnas som inte ställer relevanta frågor och inte är det minsta nyfikna på konstnären och människan Johannes Brost.

TVÅ FÖRFATTARE SOM VÄLJER en annan väg att närma sig den de skriver om är dels teater- och litteraturkritikern Barbro Westling i sin "avhandling" **Lars Norén – Dramatikern**, dels professor emeritus i litteraturvetenskap Ola Holmgren i **Peter Weiss i transit**.

Här står två tunga dramatiker i centrum. Men låt er inte skrämmas av det eller för att Westlings bok är en avhandling. Med raka puckar och på endast ett 130-tal sidor tar hon sig an och avhandlar Lars Noréns betydelse för svensk teater och hans förmåga att skriva fram verkligheten på scen. En introduktion som efter sista sidan omedelbart väcker lusten att se en Norénuppsättning med Barbro Westlings iakttagelser i bakhuvudet.

Ola Holmgrens bok är del av ett forskningsprojekt och mer tungfotad. Men inte mindre intressant. Holmgren borrar i Weiss växelskrivande på tyska och svenska och hur det frigör Weiss för de internationellt uppmärksammande nyskapande dramerna, som *Marat/Sade*.

En blivande nobelpristagare som skrev i dialog med scenen var Selma Lagerlöf när hon utbildade sig vid lärarseminariet i Stockholm och då bara var en författare i vardande.

Inspirerad av föreställningarna hon såg på Operan och, som det hette på 1880-talet, Dramatiska teatern skrev Lagerlöf ett 60-tal sonetter. I **Teatersonetter** lyfter Ulla-Britta Lagerroth och Lisbeth Stenberg fram hur Selma Lagerlöf bevarar teaterns ögonblickskonst till eftervärlden. Som Olga Björkegrens huvudrollsporträtt av den kallhamrade hus-trun Claire i "schablonskådespelet" *Herr Derblays giftermål*. Första stroforna:

*Typ är hon för den del af mänskligheten,
Som äger långa, mörka ögonfransar,
En mun, kring hvilken intet löje dansar
Och kinder, bleka såsom modlösheten*

*Hon mottar hyllning, kall och omedveten
Lik en staty, hvars hufvud man bekransar,
Är skön och gätlik i sin stolthets pansar
Och tjuisar som den slutna evigheten*

Hur skulle då, kan man fråga sig, Selma Lagerlöf drygt hundra år senare i sonettform ha fångat Leif Andrés gestaltning av Gabriel i pjäsen med samma namn?

Jag skrapade loss mitt ansikte mot asfalten idag. Så att min fru inte skulle se att det var jag. Sedan följde jag efter henne när hon gick till sitt arbete. Mycket ofta blir det så.

Martina Montelius pjäs om panikångest från 2007 finns nu i pocketboken **Tre pjäser** tillsammans med Jag växte upp inbäddad i spenvarm kattsand, älskad bortom allt förnuft, och Drömström och Rundlund. "Här får du tre av de gottaste" skriver dramatiker i förordet. "Se dem som brev från mig. Jag menar varenda replik" Repliker från en annan verklighet än Selma Lagerlöfs och Lars Noréns.

GERT LUNDSTEDT

Skådespeleri – ett av de vackraste yrkena

VÄRDERELATIVISMEN ÄR EN obehaglig sjuka, att det som kan mätas med pengar äger störst värde, gör det näst intill omöjligt att verka som en fritt handlande och modig teaterarbetare idag.

På scenskolan fick vi ta del av Konstantin Stanislavskijs teatertankar, där han, bland mycket annat, skriver om ett "magiskt om". Det vill säga: jag kan aldrig bli Arkadina men om jag hade gjort de handlingar hon gör i pjäsen, hade haft de orden och så vidare, hur hade jag gjort då? Att få möjligheten att iklädda sig andra människors handlingar och ord, att försvara och tro på helgon eller svin, dö eller överleva om och om igen, kväll efter kväll gör skådespeleri inte bara till ett filosofiskt intressant yrke utan också till ett av de vackraste.

Jag inbillar mig att många konstruktiva tankar och idéer börjar med en mening som innehåller ordet om? Att konstens kompromisslösa mandat just ligger i det begreppet. Ordet innehåller möjligheter till förändring, till att våga lyfta blicken mot något som är större än det som jagets ögon ser. "Om vi gör såhär istället?" "Tänk om det var så?"

Men precis som att frihet inte har något med valfrihet att göra, har konstens om, inte något att göra med värderativismens om. Den senare bygger nämligen inte på möjligheter och mod, den bygger på rädsla och feghet. I dess fundament ligger att aldrig tro på något så pass mycket att det blir sant och på riktigt, för det finns hela tiden något annat som kan ställas upp bredvid och radera din passion till något allmänt och ospecifikt. Konstens om

säger: "Vad skulle hända om vi gjorde såhär?" Värderativismens om säger; "Men tänk om det inte kommer någon publik?"

Konstens om förutsätter samtal om vad kvalitet är, värderativismen handlar om kvantitet.

NÄR JAG BLIR MÖRKRADD, är det just för att dessa till synes omutbara fundament för konstuttrycken, håller på att urlakas eller bytas ut helt till värderativismens om. Och vi verkar tro, på allvar, att vi kan skapa, till exempelvis teater, utifrån negationer eller "säkra kort" eller det mest vedervärdiga uttryck jag vet, kassakor. I bästa fall blir resultatet inställsamma föreställningar, i värsta fall håller vi på att slarva bort själva essensen, kompetensen och de omätbara konstnärliga resurserna som teaterhusen är fyllda av.

Om vi ser vår frihet som en rättighet och inte som en skyldighet, blir det inom en snar framtid, svårt att försvara, varför vi överhuvudtaget ska ha några anslag till teatrarna. Om vi så villigt går med på att minimeras till i det närmaste produktionsbolag och outsourcade tomma verksamheter som ska fyllas med kassakor, har vi byggt vår teater helt i linje med värderativismen om. Och det värsta med det är att det blir omöjligt att gå tillbaka till konstens.

OM vi inte gör något nu?

MONICA WILDERÖTH
SKÅDESPELARE

Kortare öppettider vid jul och nyår påverkar utbetalningsdagarna

I år infaller många helgdagar på vardagar kring jul och nyår. Det gör att vi och våra samarbetspartners har kortare öppettider än vanligt, vilket påverkar datum för utbetalning och sista datum för att skicka in kassakort.

Om du ska skicka in kassakort för vecka 49-50, 50-51 eller 51-52 kommer du påverkas av ändrade dagar för utbetalning och när kassakortet behöver registreras.

Kassakort för vecka 49-50: Utbetalning tisdagen den 23 december 2014 om kassakortet är hos oss senast onsdagen den 17 december klockan 13.00.

Kassakort för vecka 50-51: Utbetalning fredagen den 2 januari 2015 om kassakortet är hos oss senast måndagen den 22 december klockan 13.00. Skickar du papperskassakort blir utbetalningen den 9 januari eftersom kortet inte hinner komma in på måndagen.

Kassakort för vecka 51-52: Utbetalning fredagen den 9 januari 2015 om kassakortet är hos oss senast fredagen den 2 januari klockan 13.00.

Ju tidigare du skickar in ditt kassakort desto större är chansen att vi hinner höra av oss till dig om något behöver åtgärdas i ditt ärende för att utbetalning veckan efter ska vara möjlig.

Mer information hittar du på vår webbplats, www.unionensakassa.se

Öppettider under jul och nyår 2014/2015

Under perioden 24 december 2014 till och med 6 januari 2015 har vi öppet måndag den 29 och tisdag den 30 december 2014.

Fredag den 2 och måndag den 5 januari 2015 har vi öppet klockan 9.00-11.00 för utlämnande av allmän handling.

UNIONEN
A-KASSAN

KONSTNÄRSNÄMNDEN

Aktuella utlysningar inom bild och form,
musik, teater, dans och film

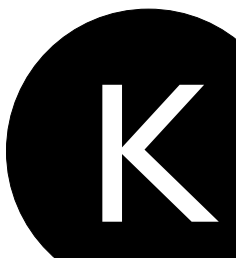
RESEBIDRAG

INTERNATIONELLT KULTURUTBYTE

Sista ansökningsdag 2/2, digital ansökan 5/2

*Konstnärsnämnden stödjer professionella
konstnärers arbete, utveckling och
internationella kontakter och håller sig
underrättad om konstnärernas
ekonomiska och sociala villkor.*

08-506 550 00
www.konstnarsnamnden.se

Call for applications: Master Programme New Performative Practices

DOCH
School of Dance and Circus
www.doch.se

Apply by:
February 1st 2015

Teaterunionen främjar den svenska scenkonsten

Under 2014 har vi presenterat och marknadsfört svensk scenkonst på monologfestival i Fujairah, fördjupat samarbetet med ryska Pskov Academic Drama Theatre där det blir svensk scenkonstvecka i mars, deltagit i ITI:s världskongress i Yerevan, arrangerat kulturpolitisk debatt, planerat svenskt tema på teaterfestivalen i Maribor och visat utmärkt svensk scenkonst på Swedstage 2014.

Dessutom fortsätter vi att säkra dokumentation och statistik i Scendatabasen och varje månad leverera Månadens Premiärer och Newsletter på engelska till tusentals mottagare. 26-31 maj 2015 är det dags för Scenkonstbiennal i Malmö!

Som medlem i Teaterunionen får du löpande information om vårt arbete.

Läs mer på www.teaterunionen.se

teaterunionen

STOCKHOLMS
DRAMATISKA
HÖGSKOLA

Dags att söka våra
treåriga kandidatutbildningar inom

FILM & MEDIA

De utbildningar du kan söka är: **DESIGN FÖR FILM OCH TV** (ny),
FILMFOTO, **FILMKLIPPNING**, **FILMLJUD**, **FILMMANUS**,
FILMPRODUKTION och **FILMREGI**

Ansökningsperiod:
10 november 2014 – 19 januari 2015

Utbildningsstart ht 2015

Läs mer på **www.stdh.se**

STOC
KHOL
MS
DR
AMAT
ISKA
HÖGS
KOLA

en del av
Stockholms konstnärliga högskola

NORRDANS audition

Norrdans söker manliga och kvinnliga dansare för spelåret 2015/2016. Vi är intresserade av dansare som kombinerar en grundläggande stark modern teknik med ett personligt uttryck och scennärvaro. Tre års dokumenterad professionell erfarenhet som dansare är ett minimum.

Norrdans hör hemma i Härnösand och är Sveriges nordligaste dans-institution med fast ensemble. Vi har en bred repertoar med koreografier av såväl etablerade tungviktare inom samtida dans som nya talanger från hela världen. Vi turnerar flitigt både regionalt, nationellt och internationellt.

Audition hålls i Stockholm söndag den 1 februari 2015 och dagen innehåller klass, repertoar och samtal.

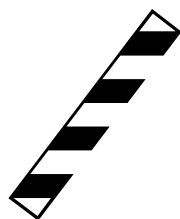
Skicka ansökan med ett porträttfoto, ett dansfoto samt länkar till filmklipp (om möjligt) tillsammans med meritförteckning senast den 17 december 2014 till e-post: **audition@norrdans.se**

Deltagande endast genom inbjudan.

www.norrdans.se

scenkonstbolaget
www.scenkonstbolaget.se

den norske

filmskolen

Antagning till 3-årig bachelorutbildning inom:
Regi – Manus – Producent – Foto – Scenografi – Klipp – Ljud

Deadline: 9e januari 2015

www.filmskolen.no

Høgskolen
i Lillehammer

Lillehammer University College • hil.no

Förbundsnytt

Vi vill göra scenkonsten och filmen mer normkreativ – Var med och förändra!

Teaterförbundet har bildat en Normkreativ arbetsgrupp som ska arbeta med att driva frågor och genomföra aktioner för att främja mångfald och jämställdhet inom scen och film. Syftet är att motverka diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder och ålder. Frågor som gruppen planerar att arbeta med under kommande år är exempelvis Artistkatalogen, utbildningar och utveckling av mångfaldschecken.

Vi söker dig som vill arbeta för ett samhälle med ett bredare och mer mångfacetterat uttryck, och som har ett stort intresse för frågorna. Du kommer att ingå i en referensgrupp som har till uppgift att hjälpa den Normkreativa arbetsgruppen på olika sätt. Det kan vara genom att komma med respons på arbetsgruppens förslag, att lyfta diskrimineringsfrågorna på dina arbetsplatser och bevaka frågorna ute i arbetslivet. Du kommer att bli inbjuden till utbildningar och nätverksträffar och få möjlighet att fördjupa dig i frågorna!

Är du intresserad – kontakta Maria Rasmussen: maria.rasmussen@teaterforbundet.se eller 08-441 13 00. Du är även välkommen med idéer och tankar om Teaterförbundets arbete för ett mer normkreativt samhälle fritt från diskriminering! I den Normkreativa arbetsgruppen ingår Inga Onn, Måns Clausen, Zofi Nilsson, Jenny Larsson, Nina Rudawski och Joel Almroth.

Stipendier utdelade

I slutet av november delades stipendier ut från fonder som Teaterförbundet förvaltar. Inom parentes står vilket stipendium som delats ut. De välförtjänta stipendiater är: Rikard Wolff (Karl Gerhard), Per Svensson (Gösta Ekman), Gunilla Nyroos (Anders de Wahl), Siw Erixon (Vilhelm Moberg), Sharon Dyall (Ise Morssing) och Eric Ericson (Daniel Engdahl).

Samtal och diskussion på Turteatern

Normkreativa diskussioner på Turteatern

I november höll Teaterförbundet samtalet "Normkreativ rollsättning – vem får spela vad?" i samarbete med Unga Tur i Kärrtorp. Medverkade gjorde Inga Onn, Susanne Hallvares, Andreas Forner Lindal, Nina Rudawski och Anna Wadström. De dis-

kuterade hur normer påverkar vad som gestaltas och vem som släpps in på de svenska scenerna. Samtalet hölls i samband med föreställningen Rickard III – jag är ert monster, och visning av fotoutställningen "Felfoton".

Från avdelningarna

Hösten i Avdelning 112 – administratörer, marknadsförare, producer

Helena Melin är administratör på Share Music Sweden, och representerade avdelningen på Teaterförbundets årliga yrkesavdelningsträff i oktober.

Ulrika Dalenstam, producent på Västmanlands Teater, har under året och hösten arbetat i delegationen för scenkonstspensionerna. En högaktuell och mycket viktig fråga för Teaterförbundet.

Vi har också besökt lokalavdelning 3 på Kulturhuset Stadsteatern på ett av deras medlemsmöten och presenterat vår avdelning.

Glöggmingel! Alla 112:s medlemmar är välkomna på Glöggmingel fredagen den 28 november på Stallet från kl. 18.00.

En dag i jouren

En medlem kontaktade Teaterförbundet efter att ha sett en annons där Dramaten sökte statister till en föreställning. Enligt den beskrivning som gavs verkade det vara cirkusartister/dansare som söktes.

Det bekräftades av lokalavdelningen på teatern som sett föreställningen. Detta ledde till en tvist som löstes genom att de medverkande komparerades med ytterligare 30 000 kronor, samt att de ska få intyg för sina prestationer.

Har du frågor om lön, kontrakt, avtal eller något annat som rör din arbetssituation – kontakta Teaterförbundets medlemsjour på 08-441 13 00 eller jour@teaterforbundet.se

Utbetalningar från Rättighetsbolaget

I mitten av december betalar Teaterförbundets Rättighetsbolag ut ersättningar till rättighetshavare på Teaterförbundets verksamhetsområde.

De ersättningar som betalas ut har sitt ursprung i Teaterförbundets kollektivavtal. Rättighetsbolaget inkasserar och distribuerar ersättning, royaltys, som kommer från exploatering av verk och prestationer på bland annat bio, dvd, vod och tv.

Har du frågor kring utbetalningarna kontakta Rättighetsbolagets handläggare via e-post: rattighetsbolaget@teaterforbundet.se eller Siv Hylén, 08-441 13 12 och Lotta Lundkvist, 08-441 13 11.

Teaterförbundet / för scen och film

Förbundsstyrelsen

Verkställande utskott: Anna Carlson (skådespelare) ordförande, Minna Krook (koreograf), vice ordförande, Thomas Nording (scen tekniker), Peter Schildt (filmregissör), Theresé Hörnqvist (producent).

Övriga ledamöter: Måns Clausen (skådespelare), Ulrika Dalenstam (administratör), Robert Forsman (tekniker), Zofi Nilsson (scenograf), Simon Norrthon (skådespelare), Daniel Norgren Jensen (dansare), Martyna Lisowska (musikartist), Inga Onn (skådespelare), Pontus Plaenge (skådespelare/regissör), Annika Stödborg (maskdesign film).

Kontakt: Förbundsstyrelsens e-postadresser finns på webben under fliken förbundet/organisationen.

Teaterförbundets kansli:

Besöksadress: Kaplansbacken 2A
Postadress: Box 127 10, 112 94 Stockholm.
Telefon: 08-441 13 00
Öppettider: Vardagar: 9.00–16.30

E-post: info@teaterforbundet.se
Hemsida: www.teaterforbundet.se
facebook.com/teaterforbundet
twitter.com/teaterforbundet

Förbundsnytt

På de här sidorna kan du läsa om vad som är på gång inom förbundet. På teaterforbundet.se hittar du mer information och fler nyheter. Har du tips för sidorna mejla ase.axberg@teaterforbundet.se

STIPENDIER TILL UNGA AKTÖRER

ANSÖK SENAST 31 JANUARI 2015

Gösta Terserus studiefond är en stiftelse som bildades av Ingegerd Terserus till minne av Gösta Terserus för att bereda unga aktörer vidareutbildning utomlands.

SÅ HÄR ANSÖKER DU

Ansökan ska innehålla uppgifter om den sökandes erfarenhet inom yrket och så fullständiga uppgifter som möjligt om studiernas ändamål, hur lång tid studierna beräknas pågå, en kostnadskalkyl samt uppgifter om den sökandes ekonomiska förhållanden.

Sänd ansökan till:

Gösta Terserus Studiefond, c/o Teaterförbundet,
Box 12710, 112 94 Stockholm
eller terserus@teaterforbundet.se

Ansökan ska vara stiftelsen tillhanda senast 31/1 2015.

STIPENDIER TILL STUDENTMEDLEMMAR

ANSÖK SENAST 31 JANUARI 2015

Stipendiefonderna Gustav Fredriksson och Olof Winnerstrand delar ut stipendium till en behövande person som studerar till att bli skådespelare vid en av statens scenskolor och är medlem i Teaterförbundet.

SÅ HÄR ANSÖKER DU

Ansökan ska innehålla uppgifter om sökandes utbildning, erfarenhet inom yrket och om den sökandes ekonomiska förhållanden.

Sänd ansökan till:

Teaterförbundets Förvaltningsutskott,
Box 12710, 112 94 Stockholm
eller till skolstipendiet@teaterforbundet.se

Ansökan ska vara oss tillhanda senast 31/1 2015.

Kalendarium

- 02 dec **Filmkonvent i Luleå**
För elfte året möts hela filmbranschen i Luleå och diskuterar aktuella filmfrågor.
- 03 dec **Egenföretagarrådet har möte**
(Teaterförbundet för scen och film)
- 07 dec **Mod, kommunikation, presentation**
Påbyggnadskurs med Imor Hermann
(Kulturakademin Trappan)
- 08 dec **Rollarbete - kurs med Joakim Groth**
Workshop för skådespelare.
(Teateralliansen)
- 15 dec **Förbundsstyrelsemöte**
(Teaterförbundet för scen och film)
- 15 dec **Möte med koreografen Lee Brummer**
Dansworkshop på Balettakademin i Stockholm
(Dansalliansen)
- 18 dec **Att arbeta fackligt i Ghana**
Besök från Ghanas skådespelarförbund och från det brittiska förbundet Equity.
(Teaterförbundet – Stockholm)
- 24 dec **Tomten tittar kanske förbi**
Glöm inte att posta din önskelista i god tid.
- 11 jan **Ansök till Stockholm Fringe Festival**
- 23 jan **Göteborg filmfestival öppnar**
Två veckor lång festival med film, möten och seminarier. Filmavdelningen arrangerar seminarium för filmarbetare – tid och plats hittar du på Teaterförbundets hemsida!
- 02 feb **Förbundsstyrelsemöte**
(Teaterförbundet för scen och film)
- 02 feb **Ansök om Konstnärsnämndens stipendier.**
För internationellt kulturutbyte och resebidrag.

ÖPPETTIDER I JUL

Teaterförbundet har öppet alla vardagar under helgerna med följande undantag:

30 DECEMBER 9.00-15.00

2 JANUARI Stängt

5 JANUARI Stängt

Trevlig helg!

Kära Tomten

- En filmpolitik med konstnärlig inriktning
- En positiv lösning på pensionerna
- En stor säck guldmynt till scenkonstinstitutionerna
- Ett dansens hus för barn med guldfoajé
- Guldbyxor till alla fria dans- och teatergrupper
- Hela våning fyra på Kulturhuset till "Rum för Barn"
- En kultursekreterare till varje kommun och stadsdel
- Minst en scenkonstföreställning per termin till varje unge
- Återställ solistgagerna i kyrkan till rimliga nivåer
- Mer stöd till fria operagrupper

